

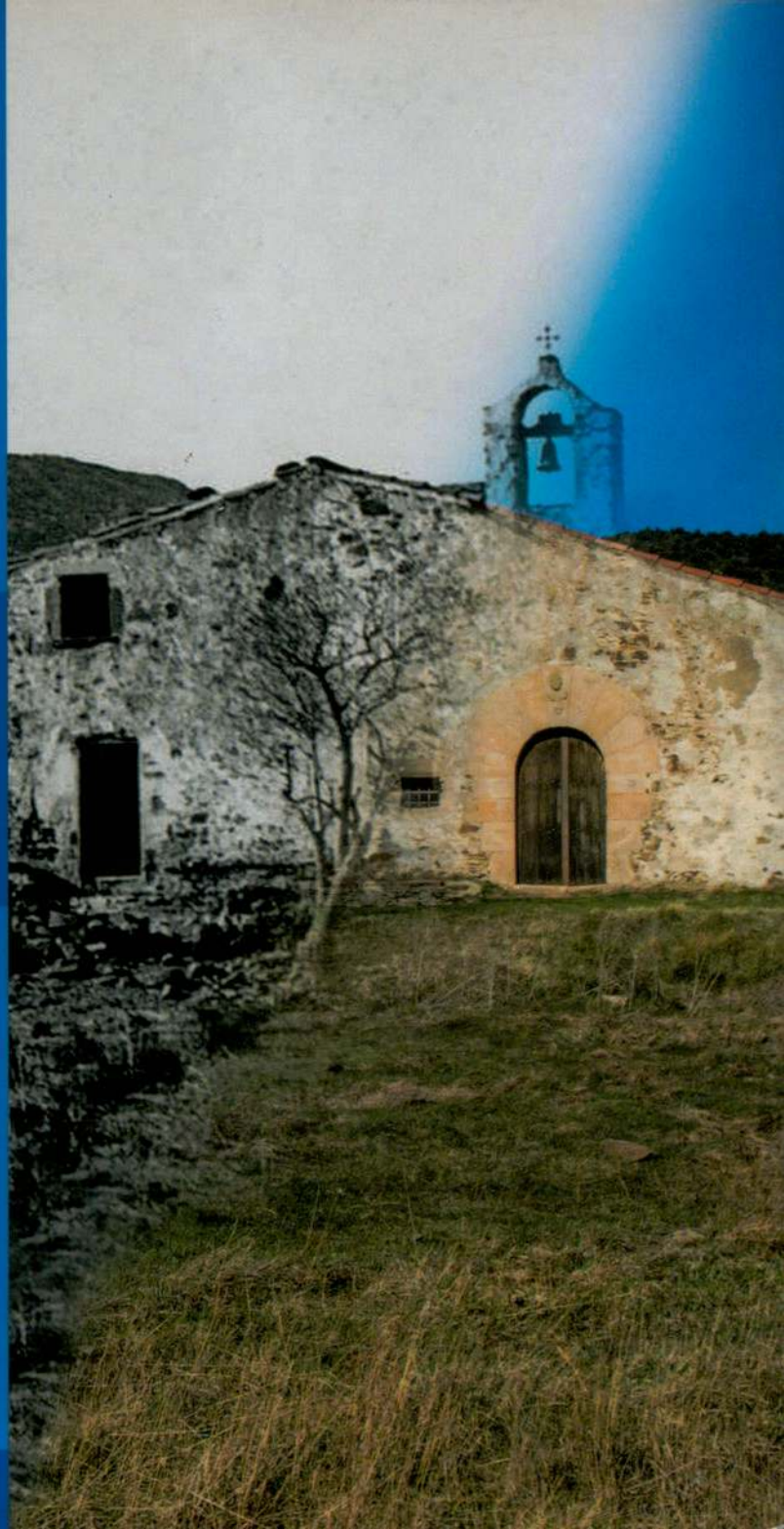

QUADERNS DE VILAMAJOR

Vilamajor: ahir i avui

9

Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor

QUADERNS DE VILAMAJOR

9

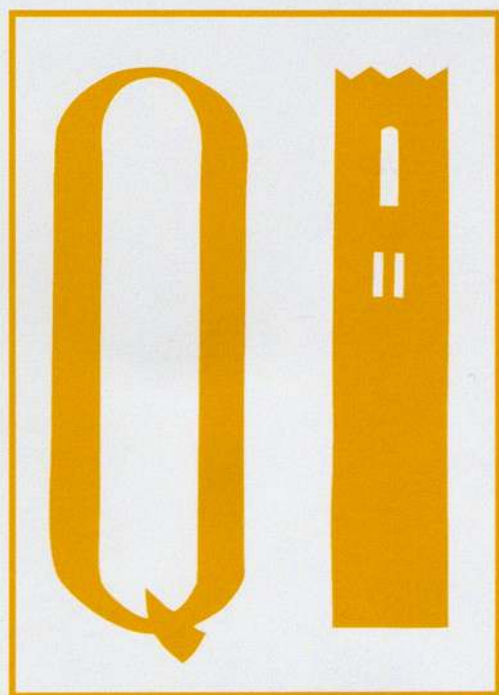
Vilamajor: ahir i avui

Lluís Grau Quintana
Higini Herrero Baró
Enric Planas

Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor

Abril 2016

Edició:

Abril, 2016 – tiratge 800 exemplars
Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor
La Mongia de Vilamajor
C/ Església núm. 3
08458 - Sant Pere de Vilamajor
mongia@vilamajor.cat

Autoria:

Lluís Grau Quintana – textos de Sant Antoni de Vilamajor
Higini Herrero i Baró – textos de Sant Pere de Vilamajor
Enric Planas – fotografies

Revisió lingüística:

Carme Pratdesaba Orri
David Manuel da Silva Mourão Pinheiro
www.transfactoria.com

Disseny i maquetació:

Banchs de comunicació, innovació i emoció S.L.

Dipòsit legal: B-8274-2016

Drets reservats:

Està permesa la còpia parcial i la comunicació pública que no suposi un ús comercial o lucratiu, sempre i quan se citi l'autoria i l'edició de l'obra.

ÍNDEX

Introducció	11
VILAMAJOR: AHIR I AVUI (Part I)	17
Església Sant Pere de Vilamajor	18
Barri de La Força	20
Pont vell de Vilamajor	22
Ermita de Sant Lleïr	24
Font de Sant Lleïr	28
Carrer d'Anselm Clavé	30
Carretera de Cànoves	32
Antic Safareig públic	34
Ca l'Auferil	38
Plaça Montseny	40
Masia de Can Perpunter	42
Plaça de la Vila	46
Grup escolar Joan Casas	48
Carrer Nou	52
Fàbrica Juan Casas Canudas	54
Carrer Nou	56
Antiga església de St. Antoni	58
Carretera de Llinars	62
Masia de Can Bertran	64
Vista Panoràmica	66

VILAMAJOR: AHIR I AVUI (Part II)	73
Santa Susanna	74
Sant Elies de Vilamajor	76
Les Planes del Cortés	78
El Cortés	80
Can Sorell	82
Can Planell	86
Can Nadal	88
Sant Joan de Cavallar	90
Can Vacota i Cal Nen	92
Can Bassa	94
Can Prat	96
Can Llobera	98
Can Derrocada	100
El Pedró	102
Església de Sant Pere	104
Pont Vell de Vilamajor	106
Carretera de Sant Antoni a Sant Pere	108
Can Clavell	110
Can Son	112
Can Brau	114
Can Pau de Brugueres	116
Can Perera de Brugueres	118
Can Bachs	120
Can Gol de la Torre	122
Can Pungol	124
Sant Jaume de Rifà	126
Can Sauleda	128

INTRODUCCIÓ

L'any 2001 el Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor va editar el primer Quadern de Vilamajor titulat «Postals», un recull de targes postals acompanyades de textos interpretatius que ajudaven a contextualitzar aquelles antigues fotografies. Quinze anys més tard, el Quadern de Vilamajor que teniu a les mans repren aquella temàtica però potenciant la comparativa amb l'estat actual i ampliant el seu abast a tot l'antic municipi de Vilamajor (Sant Pere i Sant Antoni).

El novè Quadern de Vilamajor (2016) és el recull seleccionat de les dues mostres fotogràfiques que s'han exposat al Centre d'Informació de la Mongia de Vilamajor i al Casal Sociocultural Escoles Velles de Sant Antoni sota el títol «Vilamajor: ahir i avui (I i II)».

En Lluís Grau Quintana, més conegut pels seus veïns com en «Lluís de cal Basté», és un gran enamorat de la història local. Amb el temps, en Lluís ha aconseguit reunir una magnífica col·lecció d'imatges que recullen una història gràfica de finals del segle XIX i de gairebé tot el segle XX. El 2013, en els preparatius de la Festa Major d'estiu de Sant Antoni, en Lluís va proposar al president del Patronat de Cultura i Esbarjo de Sant Antoni de Vilamajor, el sr. Josep Maria Bosch, de fer una exposició de les fotografies antigues. En Josep Maria Bosch posa en contacte en Lluís amb el fotògraf Enric Planas i, fruit d'aquesta col·laboració, sorgí la primera col·lecció fotogràfica «Vilamajor: ahir i avui», que consistí en reunir una trentena de fotografies antigues d'indrets de Sant Antoni de Vilamajor i alguns de Sant Pere amb fotografies actuals dels mateixos

indrets fetes per l'Enric. Aquesta exposició es presentà al Casal Sociocultural Escoles Velles el 21 d'agost de 2013 i va tenir molt bona acollida. Poc després s'exposà també a la Mongia de Vilamajor i, de nou a Sant Antoni, a la Biblioteca, a la pizzeria El Sui i a la fonda Llobera.

Després de l'èxit inicial, l'Enric Planas em va proposar de fer una segona part de l'exposició a la Mongia amb més fotografies del municipi de Sant Pere, però mantenint la idea original de tenir fotografies d'ambdós municipis. I dit i fet. Al cap de ben poc, ens vam reunir amb en Lluís Grau i l'Enric Planas per fer una preselecció de les diverses fotografies antigues de l'arxiu personal d'en Lluís i, com a complement, amb altres fotografies antigues de l'arxiu del Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor. Tot seguit va començar el treball de camp per fer les noves fotografies i la recerca d'informació històrica pels peus de fotografia. Finalment, Vilamajor: ahir i avui (II) s'exposà a la Mongia del 10 de maig al 24 de juny del 2014 i, posteriorment, també al Casal Sociocultural Escoles Velles.

La bona acollida dels visitants va anar acompanyada d'una petició unànime: se'n faria alguna publicació d'aquella col·laboració supramunicipal? I la resposta era evident: per què no?

Així, doncs, vaig proposar al Consell del Centre d'Estudis i als ajuntaments d'ambdós municipis la possibilitat de dedicar un dels Quaderns de Vilamajor al recopilatori d'ambdues exposicions i la resposta no només fou positiva sinó també entusiasta.

Veureu que el llibre es presenta en dues parts, una per cada exposició, amb la portada original que es va fer servir per a cadascuna: la primera, amb la carretera de Sant Pere a Sant Antoni, i la segona, amb la vista del nucli de La Força feta des de can Planes. Pel que fa al format, hem intentat mantenir tant com ens ha estat possible la maquetació original, només eliminant algunes fotografies repetides o que presentaven relativament poc interès. Cada fotografia va acompanyada de la localització, el nom dels autors de les fotografies originals i actuals, així com la data en què es van fer. Indicar la data precisa de les fotografies antigues no sempre ha estat fàcil, ja que no totes incloïen aquesta informació. En aquests casos s'ha optat per prendre referents de les mateixes instantànies (alçades d'arbres, dates de construcció d'edificis, presència de línies telefòniques, models dels vehicles, esdeveniments, etc.). Els textos de les fotografies són també

els mateixos que es van exposar en el seu moment. Pel que fa a l'ordre intern de les fotografies, continua sent el geogràfic, de nord a sud, tal com es van presentar a les sales d'exposicions. També s'ha optat per ser el màxim de fidels amb el format de les imatges antigues (color, textos sobreposats...) i, només quan hem cregut que millorava la lectura, s'ha modificat l'enquadrament original.

A la part final del llibre hem introduït dues fotografies noves que ens han semblat interessants: una, de la parada d'autobusos de l'avinguda de Sant Nonet de Sant Pere de Vilamajor, i una altra, del carrer de França de Sant Antoni. En tots dos casos hem demanat la col·laboració de veïns que han actuat com a figurants ocupant les mateixes posicions (quan era possible) de la gent que es veu a la imatge antiga.

Aquesta exposició no hauria estat possible sense la visió artística de l'Enric Planas, un fotògraf resident a les Pungoles de Sant Antoni de Vilamajor que de ben jove ja comença a fer i revelar fotografies com a autodidacta. Després cursa estudis de fotografia a l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya i, posteriorment, el Centre d'Artesania de la Generalitat de Catalunya li concedeix la Carta d'Artesà Fotògraf. En el seu currículum consten, a part de múltiples treballs per a diverses empreses i institucions, com el Museu d'Història de Catalunya o el Departament de Cultura de la Generalitat, diverses exposicions, tant individuals com col·lectives, així com participacions en concursos fotogràfics i col·laboracions en la publicació de llibres i revistes. En aquests moments, dedica part del seu temps a la fotografia creativa, tant d'investigació personal com artística i imparteix cursos de fotografia al Casal Sociocultural Escoles Velles de Sant Antoni.

Abans d'acabar, permeteu-me que agraeixi a tots aquells que han fet possible que aquest projecte veiés la llum: als membres del Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor, als propietaris de les cases i masies protagonistes de l'exposició, a en Josep Maria Bosch per ser la llavor d'aquesta fructífera col·laboració, a en Jesús Sans per acompanyar-nos en el treball de camp i a en Ramon Escarrà per cercar els figurants per a les dues darreres fotografies, a qui també aprofito per agrair: en Fidiu Nicolau, la Mari Àngels Vicente, en Mariano Llobera, en Francisco Barranco, l'Eduard Galí, la Pilar Cosp, la Maria Rosa Flores, la Isabel Raspall, en Martí Gili, la Maribel Costa, la Toñi Sánchez, l'Anna Galera, en Mariano Capilla, la Berta Farrés, en Jaume Farrés, en Medir Blanes, l'Imma Nicolau, la Clara Barranco, la Lola Galera, la Leire León, la Marta Nicolau, la Laia Font, l'Arlet Farrés, la Gemma Grau, la Carmen Llobera, en Roc Font, en Lluís Grau, en Cin Font i

en Toni Galera. Gràcies, també, i de forma molt especial, a l'empresa Sagalés i al seu conductor Domingo Teruel per deixar-nos l'autobús. També a la guàrdia municipal de Sant Pere de Vilamajor per tallar el trànsit quan calia, a la Mònica Ribalta per haver escanejat les fotografies, a en Joan Pericas per fer les fotografies del making of, a la Carme Pratdesaba per ajudar-nos en tot moment, tant en el muntatge de les exposicions com en la cerca d'informació històrica per als peus de fotografia, a en David Pinheiro per la correcció lingüística i, naturalment, a les Administracions Locals, que han apostat per aquest projecte i han facilitat els recursos necessaris per a materialitzar-lo.

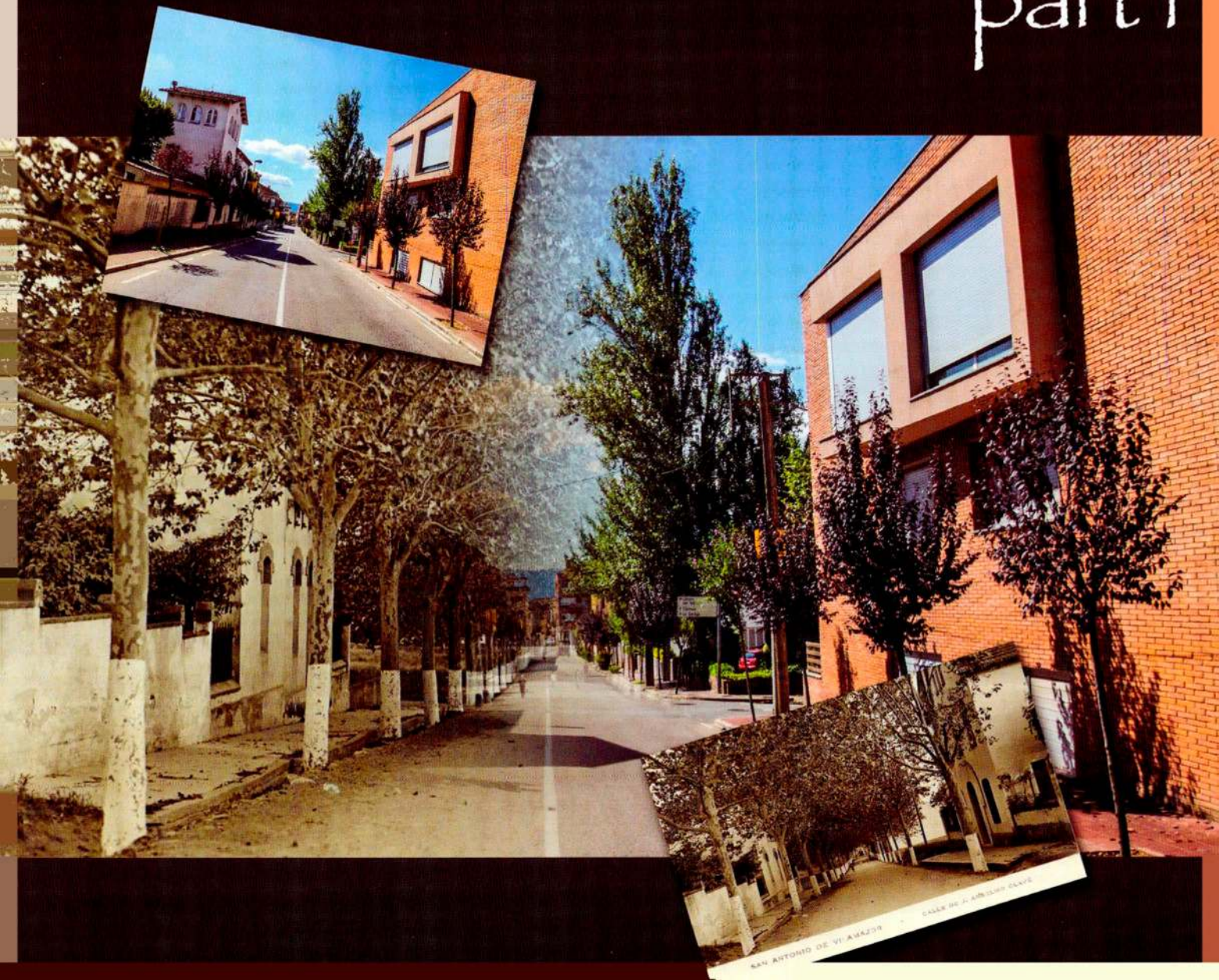
Així que ja veieu que tot plegat ha requerit un munt d'esforç coral per fer realitat el llibre que teniu a les mans. Ara us toca a vosaltres gaudir-ne i jutjar si el canvi que ha sofert el nostre paisatge urbà i rural ha estat positiu o, per contra, ens cal fer un canvi de rumb que ens permeti preservar millor el patrimoni que van immortalitzar fa cent anys C. Mauri, Antoni Gallardo, L. Rosin, Francesc Bardera i altres autors desconeguts.

Espero que us agradi.

Higini Herrero i Baró
Vilamajor, abril de 2016

Dilamajor: ahir i avui

part I

ESGLÉSIA SANT PERE DE VILAMAJOR

Veïnat del Pla, barri de la Força de Vilamajor. Centre històric de Sant Pere de Vilamajor

S. Antoni de Vilamajor
Campanar de Sant Pere

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'església de Sant Pere de Vilamajor està al costat de la torre de La Força, coneguda popularment com "la Torre Roja". La Torre Roja és una torre romànica del segle XI que havia estat el campanar de l'església de l'antic castell comtal.

Autor: Enric Planas

Després del terratrèmol de 1448, es va decidir construir una nova església: l'actual, d'estil gòtico-renaixentista, que es va començar a construir l'any 1580 i es va consagrar l'any 1610. La nova església tenia una torre pròpia, coneguda popularment com "la torre del Comunidor", una mica més baixa que la Torre Roja

BARRI DE LA FORÇA

Veïnat del Pla. Centre històric de Sant Pere de Vilamajor

SANT PERE DE VILAMAJOR.—Església i Plaça

Autor: Desconegut

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

A la imatge antiga, al fons de la plaça podem veure els antics establiments de can Pau i cal Barber (també anomenat «La Sala»). A la dreta, presideixen la imatge les tres construccions noucentistes de can Miquel Cortès, batejades amb el nom de diferents flors, ja que els propietaris que construïren les cases es dedicaven a la venda de flors.

Autor: Enric Planas

El gran canvi d'aquesta imatge és que els camps de conreu del primer terme s'han convertit en uns jardins plens d'escultures de ferro, donades pels artistes que han fet estades de treball al Centre d'Art la Rectoria de Sant Pere de Vilamajor.

PONT VELL DE VILAMAJOR

Veïnat del Pla de Vilamajor, avinguda de Sant Nonet. Sant Pere de Vilamajor

Autor: Desconegut

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Segons Mn. Josep Poch, el pont es va construir el 1680 amb les pedres que van sortir de desmuntar la muralla del castell de La Força que anava paral·lela a la riera de Vilamajor. Amb aquesta infraestructura es comunicava el pla de Can Derrocada amb el centre històric. El pont era de còdols de riu units amb bon morter de calç i tenia un gran ull d'arc de mig punt. El 1901 s'amplià coincidint amb la construcció de la nova carretera de Sant Pere a Sant Antoni

Autor: Enric Planas

de Vilamajor. No obstant això, el canvi més gran fou als anys vuitanta del segle XX quan es va ampliar pel cantó muntanya, passant d'un a dos carrils amb un sistema constructiu ben diferent: murs i bigues de formigó armat. Al fons, a l'esquerra de les imatges, podem veure el forn de pa, el Sindicat, la perruqueria Dolors (Ca l'Anita) i la fonda de Can Noguera.

ERMITA DE SANT LLEÏR

Veïnat de Sant Lleïr, al capdamunt del camí de Sant Lleïr. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Desconegut

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'ermita de Sant Lleïr està situada a prop del límit del terme municipal amb Sant Pere de Vilamajor. La gent de Vilamajor li té un gran afecte, tant al sant com a l'ermita.

A la postal antiga veiem com era la propietat abans que la senyora Mercè Raspall i Mayol la comprés a la dècada

Autor: Enric Planas

dels anys quaranta del segle XX: en aquells temps era una masia amb una ermita adossada. Casimiro Rull i Raspall, fill de la senyora Mercè Raspall i Mayol, convertiria la masia en una casa d'estiueig.

ERMITA DE SANT LLEÏR

Veïnat de Sant Lleïr, al capdamunt del camí de Sant Lleïr. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Desconegut
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'ermita de Sant Lleïr es troba emplaçada a una altitud de 280 metres. L'any 1936, en esclatar la Guerra Civil, es va lliurar de ser cremada gràcies al fet que el masover, Josep Verdaguer i Mas, era membre del Comitè local i que, a més, l'ermita es feia servir de corral d'aviram.

La façana és com la d'una casa de pagès, amb teulada a dos pendents i portal rectangular cobert amb una gran

Autor: Enric Planas

llinda. El portal és d'arc pla i té un escut amb la data 1588; més amunt hi ha un ull de bou per a la il·luminació. Davant l'ermita hi ha una creu de ferro muntada sobre un gran bloc de pedra rodona des d'on es beneïa el terme. Les dues campanes del campanar d'espadanya són de l'antiga església de Sant Antoni. Tradicionalment, cada 27 d'agost, festivitat del sant, s'hi celebra una missa i una ballada de sardanes.

FONT DE SANT LLEÏR

Nucli urbà, passeig de la Font de sant Lleïr, entre els carrers de Sant Jordi i Sant Jaume
Sant Antoni de Vilamajor

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Originàriament la font s'alimentava de la mateixa mina que subministrava l'aigua al safareig públic i que es va assecar a causa dels pous d'aigua construïts al voltant.

La font de Sant Lleïr és un exemple clar de l'estil arquitectònic més utilitzat a Sant Antoni de Vilamajor durant el període comprès entre 1915 i 1937, en què l'arquitecte municipal fou August Miret, familiar i col·laborador del fa-

Autor: Enric Planas

mós arquitecte modernista Manuel Joaquim Raspall. Podem apreciar la construcció amb còdols de riu i maons, que seguia les tendències del moment. A Sant Antoni de Vilamajor es va desenvolupar una arquitectura amb influències noucentistes i trets modernistes, de la qual són exemples –a banda de la font de Sant Lleir– la font de la plaça de la Vila, la mateixa plaça de la Vila amb la seva lliça, l'antic edifici de parvulari, l'antiga barana dels jardins de can Bofarull i el Casal Sociocultural Escoles Velles.

CARRER D'ANSELM CLAVÉ

Nucli urbà. Sant Antoni de Vilamajor

SAN ANTONIO DE VILAMAJOR

CALLE DE J. ANSELMO CLAVÉ

Autor: L. Roisin
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'any 1922, en ocasió de la festa major d'estiu, l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor i la coral Lo Rossinyol van voler homenatjar el mestre Anselm Clavé dedicant-li aquest carrer. Tota la festa major d'aquell any es va dedicar al fundador del moviment coral a Catalunya.

Autor: Enric Planas

A la dreta de la imatge antiga veiem la casa de la família Sants, camisers de Barcelona. A l'esquerra, veiem la torre de Don Antonio Piera, fundador de Fomento de Obras y Construcciones S.A. També podem apreciar la gran quantitat d'arbres grans que vorejaven les carreteres del poble.

CARRETERA DE CÀNOVES

Pla de can Saureda, avinguda Catalunya. Sant Antoni de Vilamajor

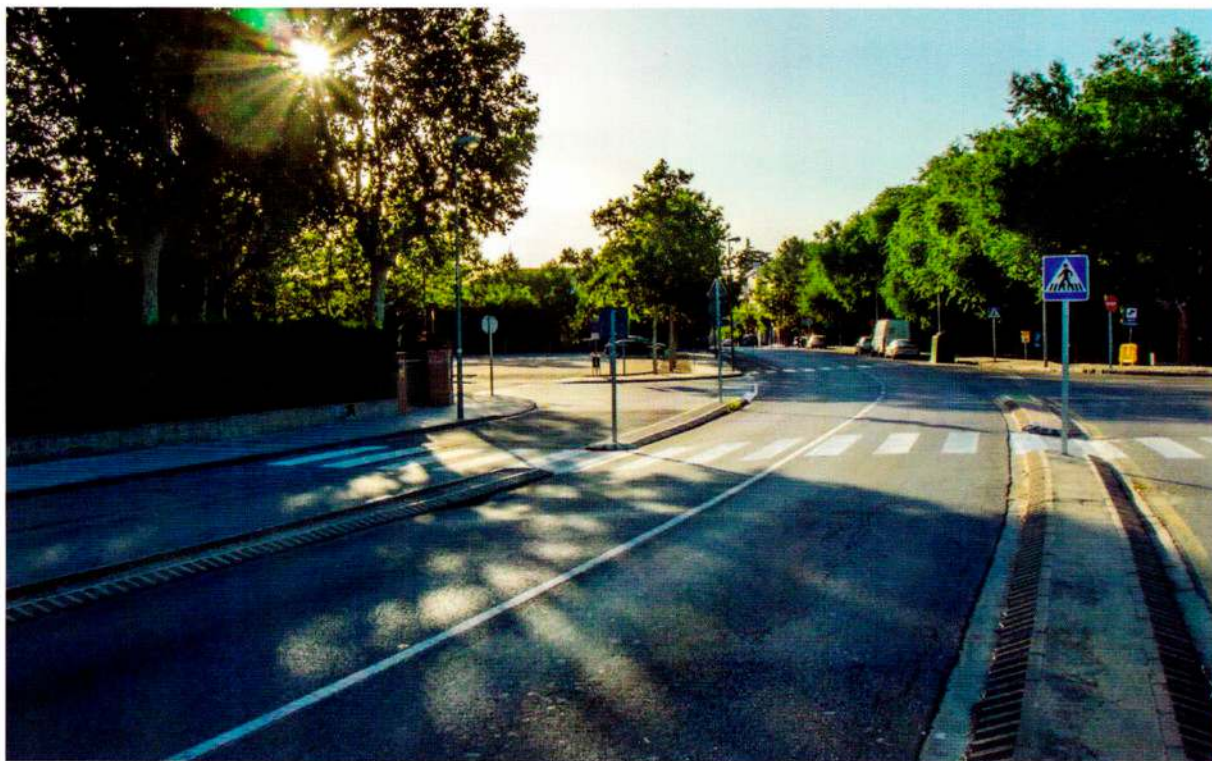

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Entrada a Sant Antoni de Vilamajor des de Cànoves. Durant la dècada dels anys vint del segle XX, aquest era l'indret preferit per la colònia d'estiuejants per anar a passejar: solien anar fins al Pla de les Bruixes on, a les tardes d'estiu, passava una marinada que els obligava fins i tot a abrigar-se una mica.

L'escriptor Alexandre Cirici Pellicer fa referència a aquestes passejades en el seu llibre *Nen, no t'enfils* (finalista

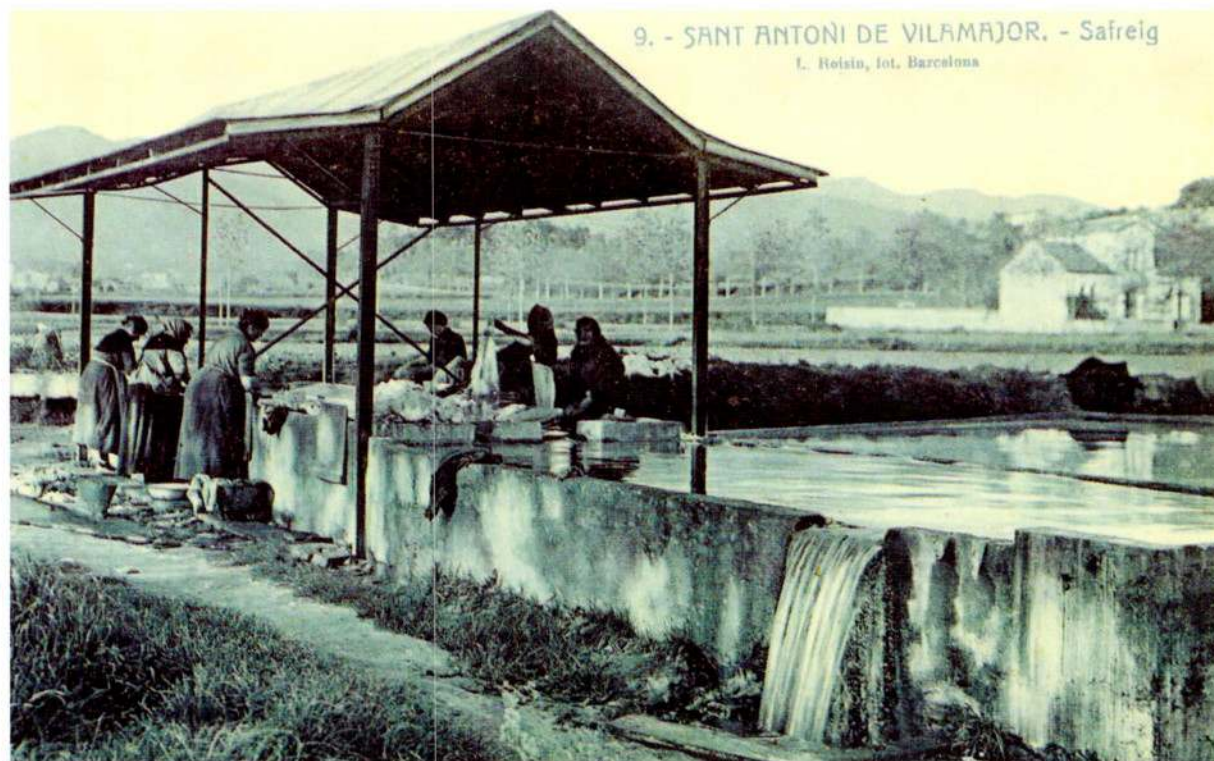
Autor: Enric Planas

del Premi Josep Pla de l'any 1971), on explica les seves vivències, entre les quals esmenta el temps passat a Sant Antoni de Vilamajor amb la seva família.

Al fons de la imatge antiga s'observa el poble amb la torre Auferil acabada d'inaugurar. També podem apreciar l'entrada a la masia de can Sauleda, amb la plaça on avui dia se celebra el mercat dels diumenges i, a la dreta, la zona de l'actual Parc de Can Sauleda.

ANTIC SAFAREIG PÚBLIC

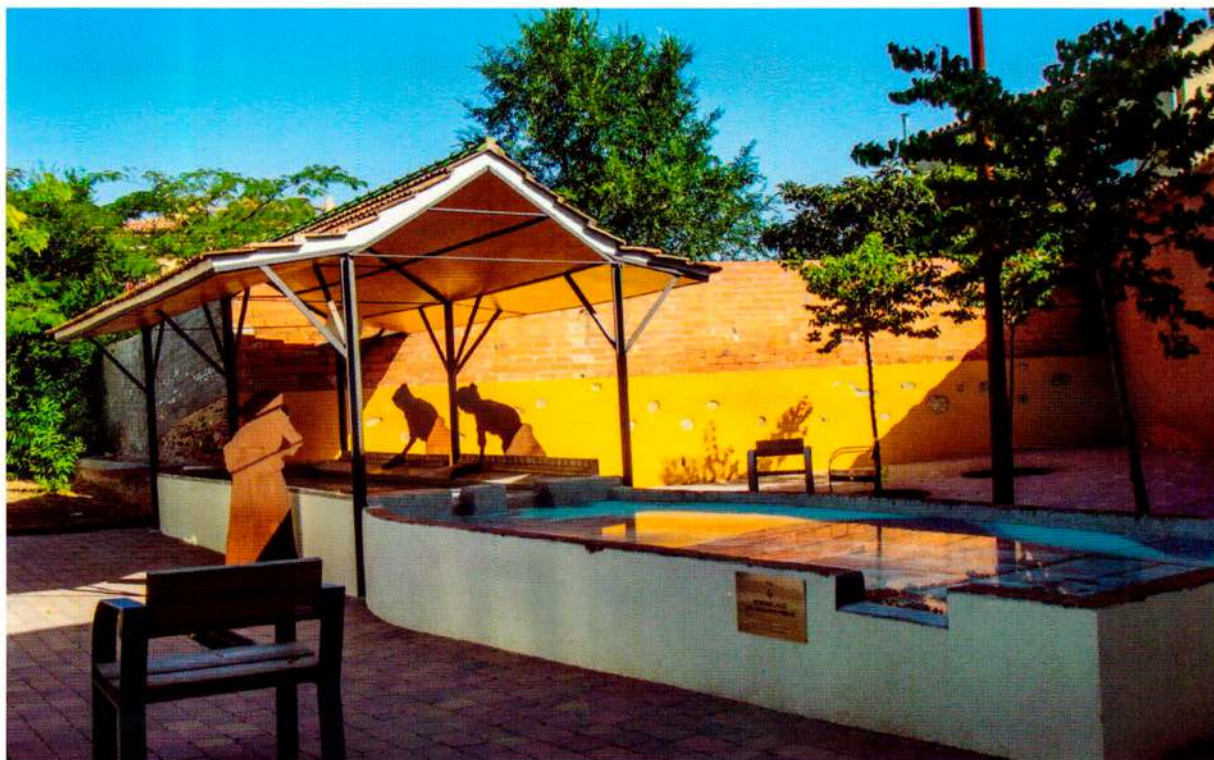
Nucli urbà, avinguda Catalunya, núm. 18. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Aquest safareig va ser construït al desembre de 1910. El metge del poble d'aquells moments, el senyor Manuel March, en va ser el màxim promotor, per raons de sanitat pública. El safareig s'alimentava d'una mina que, mitjançant un conducte, seguia la riera de Vilamajor fins a la font de Sant Lleïr, on s'endinsava per sota terra fins al bosc de can Brau.

Autor: Enric Planas

Quan es va construir, aquest safareig comptava amb una part coberta i una altra que servia d'emmagatzematge d'aigua; sembla que tot plegat va tenir un cost de 341 pessetes. Posteriorment, es va ampliar amb una altra bassa per tal d'acumular aigua per als regants. En els safarejos descoberts tan sols excepcionalment s'hi rentava alguna peça de roba, que normalment provenia d'algú que havia patit una malaltia infecciosa; d'aquesta manera s'asseguraven que les aigües no es barreassin.

ANTIC SAFAREIG PÚBLIC

Nucli urbà, avinguda Catalunya, núm. 18. Sant Antoni de Vilamajor

4 - San Antonio de Vilamajor.—Lavadero

L. Roisin, fot. Barcelona

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'any 2011 l'antic safareig va ser rehabilitat i convertit en l'Espai Francesc Bardera, dedicat a aquest il·lustre vilamajorí, nomenat fill adoptiu del municipi l'any 2010. Francesc Bardera i Massó (Barcelona, 1920 - Sant Antoni de Vilamajor, 2009) va ser president de l'Agrupació de

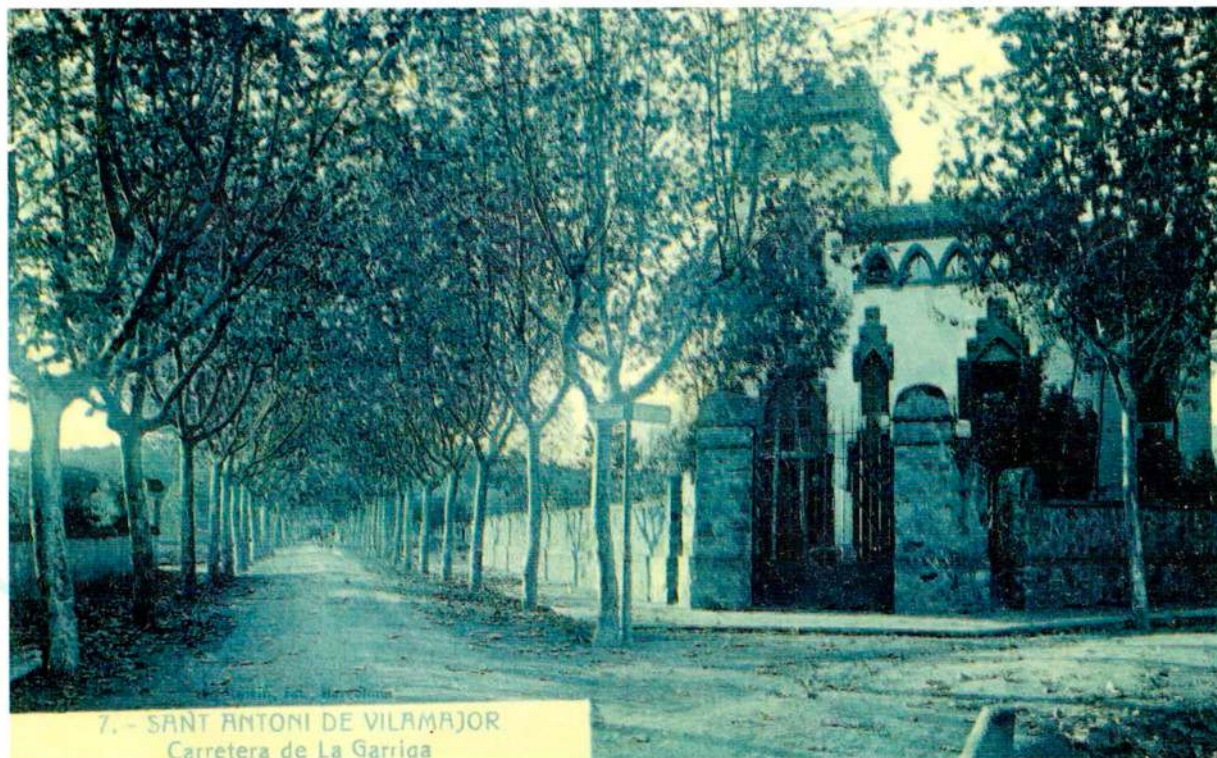

Autor: Enric Planas

Supervivents de la Lleva del Biberó del 1941 i va participar activament en les entitats culturals i associacions tant de Sant Pere com de Sant Antoni de Vilamajor, d'on fou president del Patronat de Cultura i Esbarjo. Al llarg de la seva vida, va recollir una important col·lecció de fotografies d'ambdós municipis.

CA L'AUFERIL

Nucli urbà, avinguda Catalunya, núm. 2. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Ca l'Auferil, situada a la cruïlla de l'actual avinguda Catalunya amb el carrer Anselm Clavé de Sant Antoni de Vilamajor, va ser construïda l'any 1912 per encàrrec del senyor Auferil, industrial de Mataró. Es tracta d'una construcció modernista destacada de la vila.

Durant la construcció d'aquest edifici va ocórrer un greu accident. Segons els Mossos d'Esquadra de Palautordera, hi havia uns paletes treballant en una bastida quan, de cop, va caure un gran ruixat de primavera. Els paletes es

Autor: Enric Planas

van aixoplugar i, en reprendre la feina, es va despendre la cornisa de la casa i va arrossegar la bastida. Els dos treballadors que hi treballaven en aquells moments van morir colgats per la runa. Es deien Antoni Closa i Baldomero Casanovas.

Durant la Guerra Civil va ser la seu del Comitè local. De l'any 1972 al 1976 es va habilitar com a bar-esplai per al jovent, i de l'any 1978 al 1988 els propietaris van cedir l'edifici perquè funcionés com a llar d'infants. Actualment és una residència particular.

PLAÇA MONTSENY

Nucli urbà. Sant Antoni de Vilamajor

SAN ANTONIO DE VILAMAJOR

PLAZA DEL MONTSENY Y CALLE NUEVA

Autor: C. Mauri

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'any 1910 l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor va comprar els terrenys i va urbanitzar la plaça, situada davant l'actual casa de la vila.

A la postal antiga apreciem la fonda de Ca l'Enric, amb el taller de carreters que tenia la mateixa família. També podem veure alguns vehicles aparcats i, a la dreta, l'autobús de línia de Llinars del Vallès a Sant Antoni i Sant Pere de Vilamajor, propietat d'en «Nangeta» (Josep Guardi Alemany) i «l'Enric» (Josep March Ponsroda). Al carrer Nou

Autor: Enric Planas

veiem una moto amb sidecar i, al fons, el corredor de ca la Marsillac.

Amb el pas dels anys, la fisonomia de la plaça ha canviat completament, ja que es va enjardinar i va deixar de ser la plaça més concorreguda del poble. Antigament era el lloc on, durant les festes majors d'estiu, s'instal·laven les atraccions d'en «Felip de les barques», d'en «León el xurrero» i d'altres. També era el lloc escollit per a les ballades de sardanes i per a uns cinemes itinerants provinents de Vinaròs, coneguts popularment com «L'embut de la botifarra».

MASIA DE CAN PERPUNTER

Nucli urbà, plaça Montseny, num. 5. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: L. Roisin
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Presidint les dues imatges veiem el magnífic edifici de la masia de can Perpunter, que des de l'agost de 1988 és la seu de l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor.
A la postal antiga veiem un tram de l'antic camí reial que anava de Cardedeu a Palautordera, actualment l'extrem

Autor: Enric Planas

nord de la plaça de la Vila. Al costat de la masia, veiem l'edifici del Delme i davant mateix d'aquest edifici, l'era de can Perpunter, avui dia plaça de la Vila. Al fons hi ha el carrer del Camp d'en Puig i a la cantonada de la dreta podem apreciar que encara no s'havia construït l'edifici propietat de Francisco Prat (conegut com can Pinós).

MASIA DE CAN PERPUNTER

Nucli urbà, plaça Montseny, num. 5. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'any 1915, aproximadament, quan es va fer la fotografia antiga, la carretera estava sense asfaltar i amb plàtans en tot el seu recorregut. La masia de can Perpunter estava més elevada que la carretera, i la plaça Montseny –a l'esquerra– acabava de ser urbanitzada, amb les acàcies acabades de plantar.

Autor: Enric Planas

A la imatge antiga també s'aprecia la torre dels Riera (la primera edificació de les tres que hi ha hagut en aquest mateix indret). Al portal de la masia de can Perpunter veiem una de les germanes Parera (les «noies de can Perpunter»).

PLAÇA DE LA VILA

Nucli urbà. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

La fotografia antiga va ser feta l'any 1897 per Antonio Gallardo Martínez, notari de Barcelona que passava els estius a Sant Antoni de Vilamajor. Els seus doctors, els senyors Pere i Álvaro Ezquerdo Ezquerdo, li van recomanar fer una estada a Sant Antoni, i va ser arran d'aquella estada que l'any 1883 Antonio Gallardo es va fer construir una casa a la vila, anomenada popularment «la Casa Nova» o «can Gallardo». Uns anys després, en motiu dels seus viatges pel centre d'Europa, s'hi va fer col·locar detalls que li recordessin les construccions d'aquests països,

Autor: Enric Planas

sobretot de Suïssa, un dels indrets pels quals sentia més admiració.

En la imatge antiga veiem que la carretera no estava construïda i les úniques construccions que hi havia eren, començant per l'esquerra, can Perpunter, el Delme, l'arc d'entrada a les escales laterals del mateix edifici, la ferreria de can Fidel, el magatzem de can Carolet, can Cuquitos i l'edifici de can Catà.

On ara hi ha la plaça de la Vila hi havia l'era de can Perpunter i tot de camps de conreu.

GRUP ESCOLAR JOAN CASAS

Nucli urbà, plaça de la Vila, núm. 6. Sant Antoni de Vilamajor

SAN ANTONIO DE VILAMAJOR

Grup Escolar Joan Casas

C. Mauri

Autor: C. MAURI

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

El Grup Escolar Joan Casas Canudes va ser inaugurat el dia 1 d'abril de 1934 pel president de la Generalitat de Catalunya, el Molt Honorable Lluís Companys i Jover. Els terrenys van ser donats per Josep Bertran Borrell i l'edificació va ser finançada per Joan Casas Canudes, propietari de la fàbrica Hilados y Tejidos Juan Casas Canudas S.A. L'arquitecte va ser August Miret, cosí germà i col·laborador de l'arquitecte modernista Manuel Joaquim Raspall.

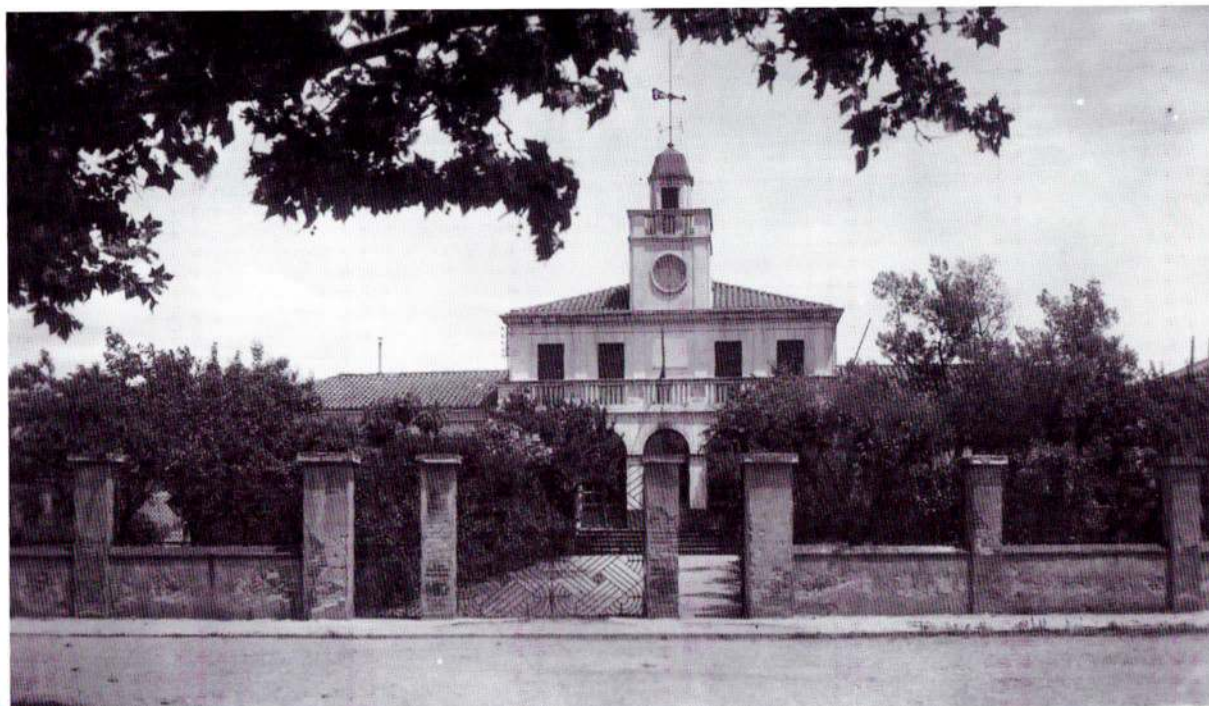

Autor: Enric Planas

A la postal antiga veiem dues nenes; la més alta és la Carme Parera Plantada, i l'altra és la Maria Bruguera Vidal. Actualment aquest edifici fa la funció de casal sociocultural i és conegut amb el nom de Casal Sociocultural Escoles Velles.

GRUP ESCOLAR JOAN CASAS

Nucli urbà, plaça de la Vila, núm. 6. Sant Antoni de Vilamajor

SAN ANTONIO DE VILAMAJOR

Grupo Escolar

L. Roisin-Foto

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

El Grup Escolar Joan Casas Canudes va fer d'escola municipal des de l'any 1934 fins a l'any 2000. A partir de llavors es va convertir en el Casal Sociocultural Escoltes Vells, un espai destinat a oferir cursos i tallers, que també s'utilitza com a local d'assaig i reunió de diferents entitats municipals.

L'any 2011 es va fer una reforma completa de tot l'edifici per adequar-lo al nou ús com a casal sociocultural.

2013

Autor: Enric Planas

CARRER NOU

Nucli urbà. Sant Antoni de Vilamajor

SAN ANTONIO DE VILAMAJOR

Calle Nueva

L. Roisin-Foto

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

El carrer Nou ha estat sempre l'eix comercial del poble de Sant Antoni de Vilamajor. El pas del temps no ha modificat gaire la seva fisonomia. Podem apreciar perfectament, per exemple, que la porta de la dreta –seu de l'antic Ajuntament– es manté gairebé com era abans. A l'esquerra de la imatge antiga, però, veiem la casa de

Autor: Enric Planas

l'«Amparo verdulera», persona molt popular al poble. Aquesta casa, però ja no existeix tal com era. La senyora amb la nena a coll era la Camila Llobera, i la nena, l'Angelina Llobera Ocerans.

FÀBRICA JUAN CASAS CANUDAS

Nucli urbà, avinguda Alfons I, núm. 5-7. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

La fàbrica Hilados y Tejidos Juan Casas Canudas S.A. va ser inaugurada l'any 1916. Joan Casas Canudes, nat al carrer del Camp d'en Puig núm. 15 de Sant Antoni de Vilamajor i prohom de la vila, va ser afillat de ben petit per uns oncles que vivien a la comarca del Maresme, on tenien una petita fàbrica tèxtil. Allí va aprendre l'ofici i, passats els anys, quan ja estava al capdavant del negoci, va decidir traslladar la fàbrica de teixits al seu poble natal, on va

Autor: Enric Planas

fer construir l'edifici de la fàbrica i la colònia tèxtil que l'envoltava.

Joan Casas Canudes, mecenes del poble, va fer arreglar la sala de festes, va fer construir les escoles i va comprar un solar al carrer Nou, on va fer construir un edifici destinat a una mútua sanitària. Aquest edifici va servir d'Ajuntament fins a l'agost de 1988.

CARRER NOU

Nucli urbà. Sant Antoni de Vilamajor

SANT ANTONI
DE VILAMAJOR

Carrer Nou

C. Mauri
Barcelona

Autor: C. Mauri

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

El carrer Nou, situat al bell mig del nucli de Sant Antoni de Vilamajor, era el carrer de les botigues, bars, cafès i fondes: a l'esquerra de la postal antiga veiem la fonda de Ca l'Enric i, a la dreta, el bar Montseny; en el número 19 hi havia el cafè de Ca n'Amadeu i en el número 11, el cafè de Can Nyoca.

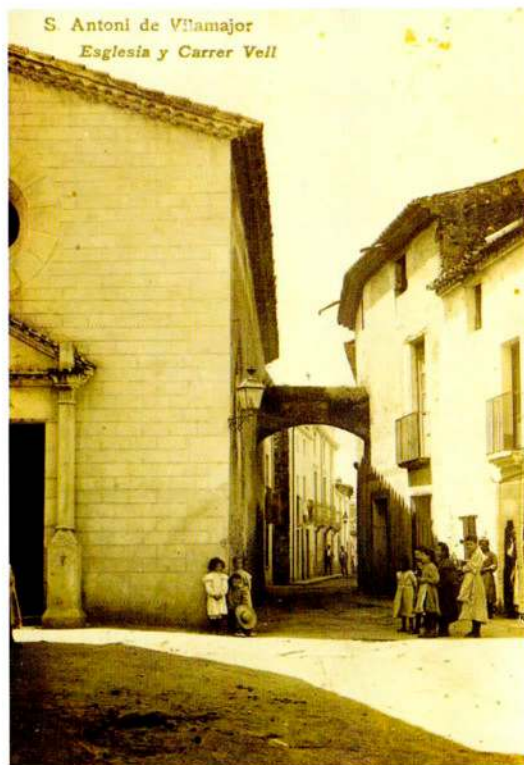
La postal devia ser feta un dia de Pasqua, ja que s'hi veuen cantaires de les Caramelles.

Autor: Enric Planas

ANTIGA ESGLÈSIA DE ST. ANTONI

Nucli urbà, plaça Joan Casas. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Desconegut
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Antic edifici de l'església dedicada a Sant Antoni Abat, patró dels carreters, que s'encomanaven al sant per tal de tenir una bona anyada. Estava situat a l'actual plaça Joan Casas de Sant Antoni de Vilamajor (antigament anomenada «plaça de l'Església»). Fou un edifici senzill que durant els primers dies de la Guerra Civil va ser cremat pels mateixos vilatans davant l'amenaça del Comitè de Granollers. Un cop acabada la guerra, el solar que ocupava es va vendre per obtenir diners per a la construcció de la nova església (que s'erigiria a l'avinguda Alfons I). Al lloc de

2013

Autor: Enric Planas

l'antiga església s'hi va construir l'edifici de l'actual estanc.

A la dreta de la imatge antiga veiem la fleca de Can Gil i la xarcuteria de Can Ponassa, amb l'arc on començava el carrer Vell. Actualment, al lloc on hi havia la fleca hi ha el carrer Santiago Rusiñol, amb l'establiment de Can Ponassa fent cantonada amb el carrer Vell.

ANTIGA ESGLÈSIA DE ST. ANTONI

Nucli urbà, plaça Joan Casas. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Desconegut

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

L'antiga església de Sant Antoni de Vilamajor tenia un campanar amb quatre campanes; actualment, dues són a l'ermita de Sant Lleir, la tercera –la més gran– és a l'església nova, i de l'última –la més petita– no se'n sap res. A la dreta de la imatge antiga, i per ordre, veiem can Painous, can Gil i can Ponassa; a l'esquerra, l'antiga barberia d'en Rateta (on actualment també hi ha una perruqueria, la Perruqueria Santi Beivide), i al fons, l'antiga església i el carrer Vell.

Autor: Enric Planas

CARRETERA DE LLINARS

Veïnat del Pla, carretera BP-5107. Sant Antoni de Vilamajor

SAN ANTONIO DE VILAMAJOR

ENTRADA AL PUEBLO

Autor: C. Mauri

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Carretera d'accés al poble de Sant Antoni de Vilamajor des de Llinars del Vallès. La fotografia va ser feta poc després d'haver-hi plantat plàtans a les vores per donar ombra als vianants.

A l'esquerra veiem la masia de can Bertran i la Torre Gallardo, construïda l'any 1883. A la part dreta de la carretera

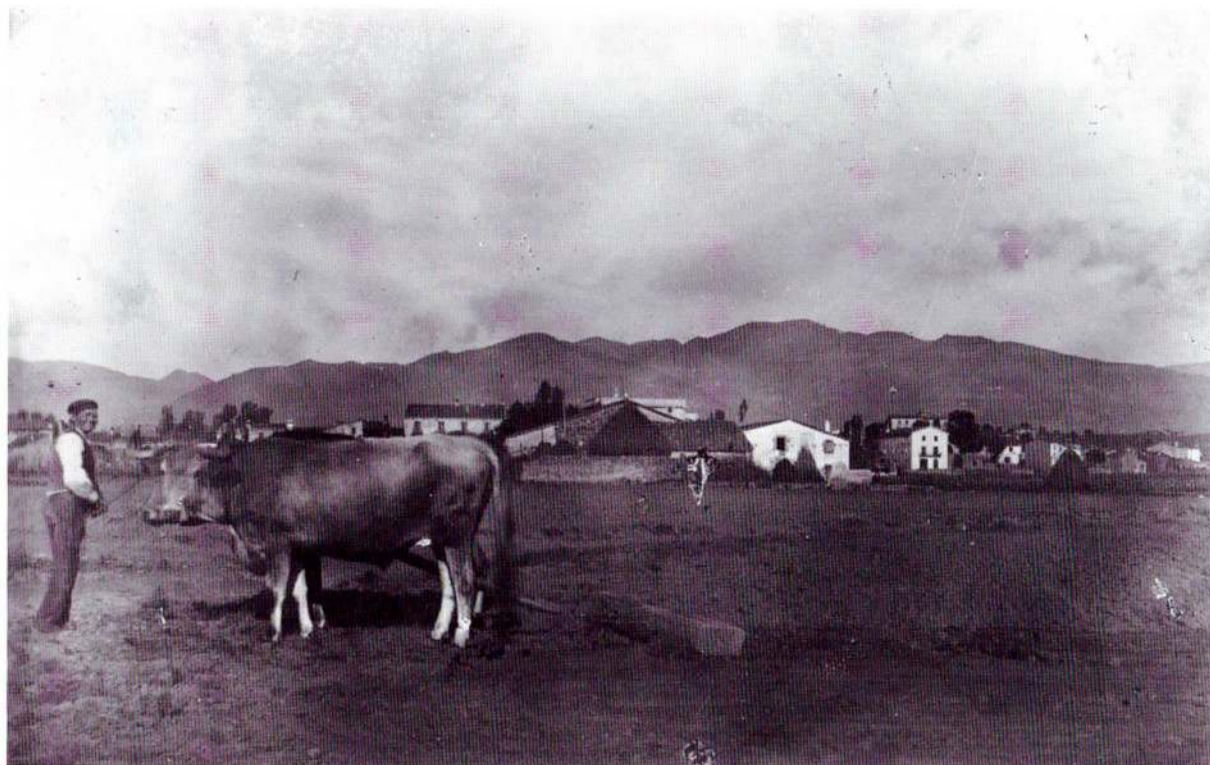

Autor: Enric Planas

encara no hi havia cap construcció fins al carrer del Camp d'en Puig, i el carrer de França encara no arribava a connectar amb la carretera, tal com el coneixem avui. Al fons de la imatge antiga s'aprecia l'edifici de La Sala.

MASIA DE CAN BERTRAN

Nucli urbà, carrer França, núm. 38. Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

A la imatge antiga veiem la masia de can Bertran abans de la reforma, amb l'única parella de bous que hi havia al municipi de Sant Antoni de Vilamajor l'any 1897 –que se'n tingui constància. Al fons de la imatge veiem l'edifici del Delme. A la dreta podem apreciar que encara no hi havia edificacions a la zona que es convertiria en l'eixample del

Autor: Enric Planas

poble (edificacions com ara l'església, la fàbrica de teixits de Joan Casas Canudes o la seva colònia tèxtil). Cap a l'any 1920 es van fer les reformes de can Bertran tal com es coneix actualment.

VISTA PANORÀMICA

Veïnat de Freixeneda. Sant Antoni de Vilamajor

2. - SANT ANTONI DE VILAMAJOR. - Vista general

L. Roisin, fot., Barcelona

Autor: L. Roisin

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Cap a l'any 1920 encara hi havia moltes zones de conreu, que han anat disminuint amb la construcció progressiva d'edificacions, sobretot a partir dels anys seixanta del segle XX. A la imatge antiga encara es pot veure ca l'Auferil, mentre que a la imatge actual gairebé ja no s'aprecia.

Autor: Enric Planas

LOCALITZACIÓ

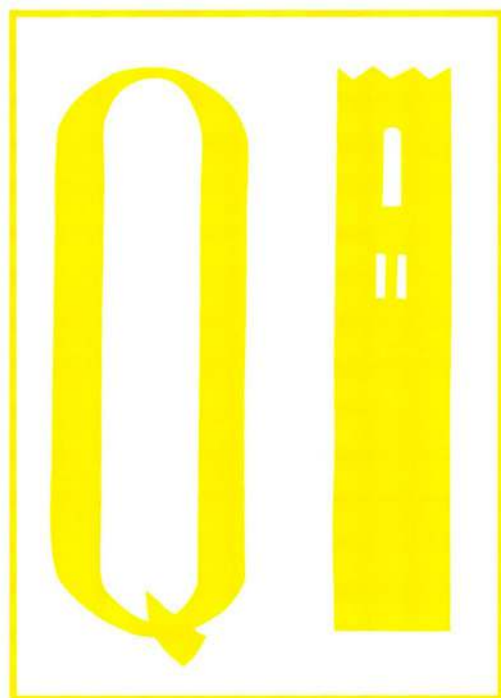

Sant Pere de Vilamajor

- A. ESGLÈSIA SANT PERE DE VILAMAJOR
- B. BARRI DE LA FORÇA
- C. PONT VELL DE VILAMAJOR
- D. ERMITA DE SANT LLEÏR
- E. FONT DE SANT LLEÏR
- F. CARRER D'ANSELM CLAVÈ
- G. CARRETERA DE CÀNOVES
- H. ANTIC SAFAREIG PÚBLIC
- I. CA L'AUFERIL
- J. PLAÇA MONTSENY
- K. MASIA DE CAN PERPUNTER
- L. PLAÇA DE LA VILA
- M. GRUP ESCOLAR JOAN CASAS
- N. CARRER NOU
- O. FÀBRICA JUAN CASAS CANUDAS
- P. CARRER NOU
- Q. ANTIGA ESGLÈSIA DE ST. ANTONI
- R. CARRETERA DE LLINARS
- S. MASIA DE CAN BERTRAN
- T. VISTA PANORÀMICA

Sant Antoni de Vilamajor

Dilamajor: ahir i avui

part II

SUSANNA DE VILAMAJOR

Veïnat de Santa Susanna de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga
Procedència: Arxiu històric de Sant Pere de Vilamajor

L'actual temple s'edificà el 1684, quan va substituir l'antiga capella del Samont. Cada onze d'agost, per Santa Susanna, se celebra la festa major del veïnat amb un aplec i un dinar popular a l'esplanada de l'esglesiola. L'esglesiola parroquial de Santa Susanna ha mantingut al llarg dels segles el seu aspecte exterior, tret de dues

2014

Autor: Enric Planas

notables excepcions: per una banda, el campanar ha perdut les campanes i la piràmide que el coronava, i per l'altra, el gran edifici annex ha perdut l'antiga rectoria, que s'enderrocà el 1980 perquè amenaçava ruïna i avui pràcticament no en queden restes.

SANT ELIES DE VILAMAJOR

Entre els veïnats de la Muntanya i de Santa Susanna – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

El temple de Sant Elies era una petita capella edificada a l'edat mitjana. S'amplià al segle XVII, convertint la capella en una ermita que estava formada per la casa de l'ermità a ponent, la capella al centre i les corts del bestiar a llevant i també envoltant el pati del davant.

Quan a principis del segle XX marxà el darrer ocupant, l'edifici es malmeté fins a enrunar-se les corts i la casa de

Autor: Enric Planas

l'ermità. Als anys 40 del segle XX, per potenciar l'aplec anual, es va rehabilitar la casa de l'ermità com a refugi de muntanya.

El 2015 es va rehabilitar la façana, la volta de la capella i es va tornar a col·locar un campanar d'espadanya.

LES PLANES DEL CORTÈS

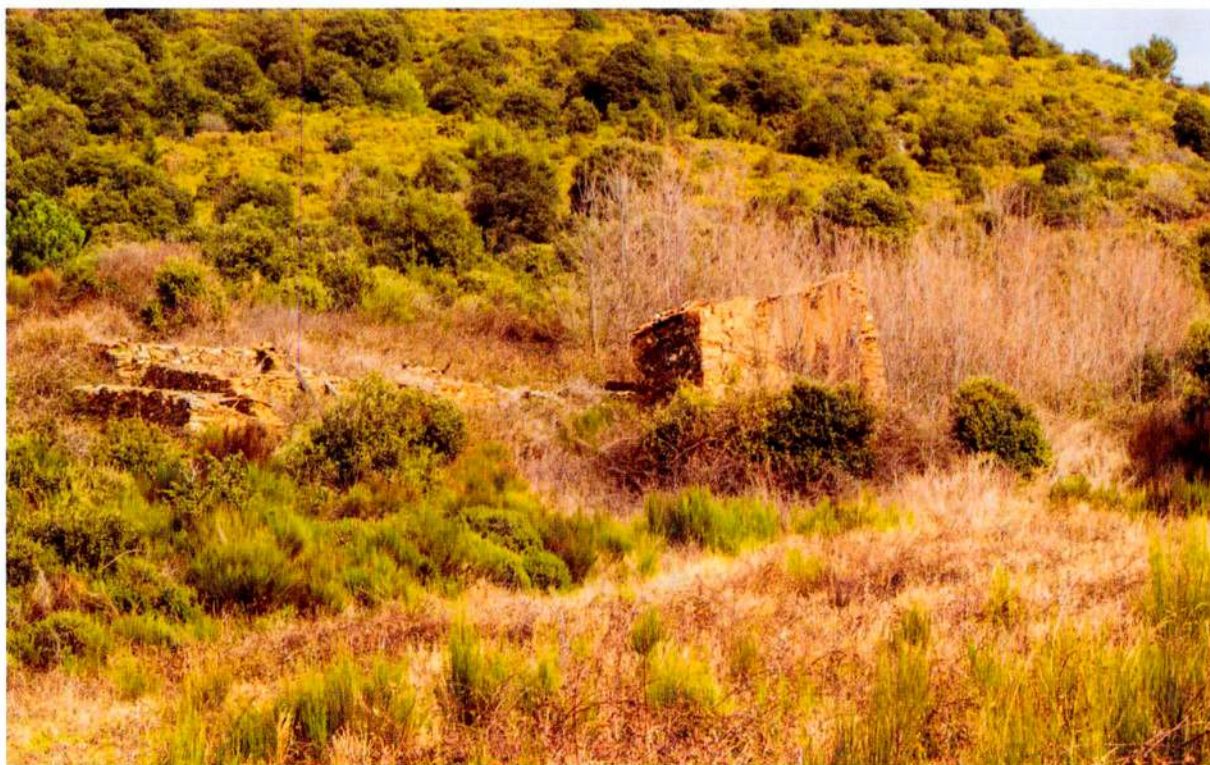
Veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Higini Herrero Baró
Procedència: Arxiu personal Higini Herrero

Les Planes del Cortès, avui enrunada, fou una masia ramadera menor que depenia del Cortès i fou també la casa habitada més enlairada de Vilamajor.

Quan el darrer masover va marxar a viure a baix, al poble, la masia es va anar malmetent lentament. Va ser víctima del robatori de teules velles, ja que són molt preuades en les restauracions, i sense teules, l'aigua entrà a l'interior, va podrir les bigues de fusta i el procés d'enrunament es va accelerar fins a l'estat actual.

Autor: Enric Planas

Les Planes del Cortès, com a masia ramadera, tenia nombrosos corrals per al bestiar, però avui també estan enrunats.

Ben a prop hi ha la font de les Planes, on era costum fer les fontades el dies dels aplecs de Sant Elies. Actualment la font ha perdut molt cabal i s'asseca en moltes èpoques de l'any.

EL CORTÈS

Veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Francesc Bardera
Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

El Cortès és una de les masies més importants de la muntanya de Vilamajor i la seva font és la més cabalosa del terme. Actualment és la masia habitada més enlairada de Vilamajor i una excepcional casa de turisme rural. Als aplecs de Sant Elies era costum que l'alcalde i els regidors hi baixessin acabada la missa per a fer-hi una fon-

2014

Autor: Enric Planas

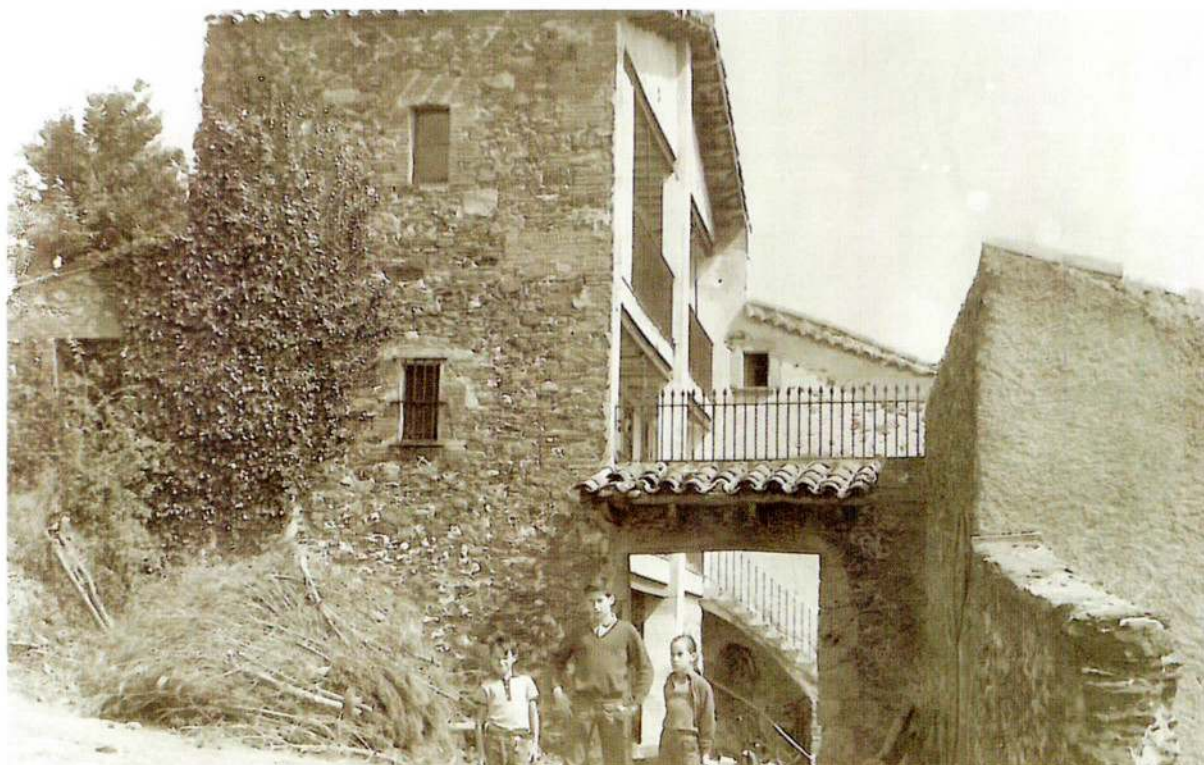
tada, tot dinant.

A la fotografia veiem la Pilar Estefanell, la Josepa Piera i la Menchu Monteys.

CAN SORELL DE LA MUNTANYA

Veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Francesc Bardera

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Sorell fou molt coneguda arreu per les aigües medicinals que brollaven de la font Ferrussa. Al segle XIX, molts metges barcelonins la receptaven als seus pacients.

També era molt apreciada pels aires purs que s'hi respiraven, així que durant la II República espanyola (anys 30 del segle XX) acollí les estades estiuenques de l'Institut-escola del Parc de la Ciutadella de Barcelona (Rosa Sensat), on s'aplicaven mètodes educatius molt avançats.

Autor: Enric Planas

La masia fou restaurada a principis dels anys 70 del segle XX. Fins aleshores, el camí de pujar a Sant Elies passava davant la masia, que, el dia de l'aplec, es transformava en fonda per un dia per als vilamajorencs que hi pujaven a peu. Un cop tips, continuaven camí amunt per Plan Saperera, però, en tancar la finca, el camí tradicional es desvià pel serrat de la font de Borrell.

A la fotografia hi veiem en Ramon Arqué, en Francesc Bardera i la Maria Dolors Bardera.

CAN SORELL DE LA MUNTANYA

Veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gakkardi

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Sorell era la casa dels Samarell (Sorell), una família molt influent. A principis de segle XX, mentre a la masia hi vivien els masovers, el propietari, Salvador Sorell, va baixar a viure al poble. La seva casa de baix, a la cantonada amb l'avinguda de Sant Nonet i la plaça dels Comptes de Barcelona, es va conèixer com a «can Sorell del Pla», actual «can Baró». El darrer Sorell morí a can Baró sense descendència i la casa del poble passà a l'ordre de los Padres Carmelitas Descalzos.

Autor: Enric Planas

Amb el canvi de propietari de can Sorell de la Muntanya, els darrers masovers baixaren a viure al poble i obriren una bodega a can Felip de la plaça de l'Església. Després es traslladaren a la plaça del Montseny, on ara hi ha el supermercat.

CAN PLANELL

Veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga

Procedència: Centre Excursionista de Catalunya - Diputació

Can Planell és coneguda sobretot per la seva situació al peu del camí que connecta Sant Pere de Vilamajor amb l'ermita de Sant Elies.

Les masies de muntanya estaven molt aïllades i les supersticions eren a l'ordre del dia. La por que la maledicció d'alguna bruixa fes que les vaques no produïssin llet, que es contaminés l'aigua del pou o que vingués alguna sequera o malaltia, per exemple, era molt real. Per protegir-se'n es recorria a mètodes com el de penjar una flor

Autor: Enric Planas

de carlina a la porta o pintar el portal i els finestrals amb calç i blavet, ja que la tradició deia que això espantava les bruixes.

Actualment és una casa de segona residència en bon estat de conservació. Prop de can Planell hi trobem les masies de can Sorell i de can Nadal.

CAN NADAL

Veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Desconegut

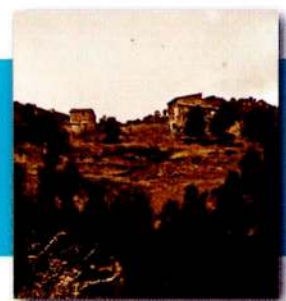
Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Nadal és una de les grans masies ramaderes de la Muntanya de Vilamajor i es creu que és l'antic mas Cavallar. Aferrada a la masia hi ha la capella preromànica de Sant Joan de Cavallar. Al voltant de la masia s'urbanitzà el barri dels Refugis del Montseny i can Nadal es reconvertí en casal social amb

Autor: Enric Planas

restaurant i discoteca. Actualment la masia està abandonada, semi-enrunada i víctima de l'espoli, l'oblit i el vandalisme.

SANT JOAN DE CAVALLAR

Can Nadal, veïnat de la Muntanya de Vilamajor – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo

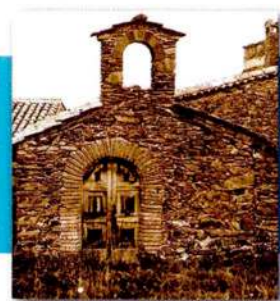
Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

La capella de Sant Joan de Cavallar està aferrada a la masia de can Nadal, al veïnat de la Muntanya de Vilamajor. És una antiga i petita capella preromànica, anterior a la masia, que fou restaurada per darrera vegada als anys setanta del segle XX.

Autor: Enric Planas

Actualment es troba en molt mal estat de conservació i el sostre i el campanar d'espadanya estan enrunats. La figura de Sant Joan, els retaules i la campana han desaparegut.

CAN VACOTA I CAL NEN

Veïnat del Sot de l'Om – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Francesc Bardera

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor (CESPV)

Catalunya va viure el Nadal de 1962 un fred excepcional: la temperatura va caure entre 8 i 10 graus i va nevar durant més de 24 hores seguides, quedant tots els barris i veïnats incomunicats per la neu. Els veïns es van coordinar per obrir-se pas amb pales i comunicar-se amb els pobles de Sant Pere i de Sant Antoni.

Autor: Enric Planas

Francesc Bardera anà al veïnat del Sot de l'Om i immortalitzà la nevada amb una fotografia de can Vacota (amb cal Nen al fons).

La Fotografia de 1962 es va fer des del marge del camí, però actualment els arbres que hi han crescut tapen la visió. Per això, la fotografia actual es va haver de fer de més a prop, en el camp.

CAN BASSA

Veïnat de Vallserena, barri dels Boscassos – Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana (CEC)

A la fotografia podem veure el camí ral, que anava de Sant Antoni de Vilamajor a Palautordera, al seu pas per can Bassa, entre els actuals barris de Vallserena i de Can Vila.

La protagonista de la fotografia és la masia de can Bassa, una de les cases més importants de Vilamajor, d'estructura clàssica, planta basilical i amb portal d'arc adovellat rebaixat. Observem com encara era ben viva la

Autor: Enric Planas

pràctica de fer pallers.

La masia fou enderrocada i no en queda cap rastre. També es feren notables moviments de terres que canviaren el paisatge.

CAN PRAT

Veïnat dels Boscassos i Vallserena, barri de Can Vila, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Joan Antoni Gallardo

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor (CEC)

Can Prat és una masia del veïnat dels Boscassos i Vallserena amb tres pisos i planta basilical, similar a la masia de can Bassa.

El propietari de la finca de Can Prat, el Sr. Agustí, fou el promotor d'una urbanització als anys seixanta del segle XX que es batejà amb el seu nom: «Can Vila». Al voltant de la casa es va fer una zona esportiva amb piscines on

Autor: Enric Planas

molts vilamajorencs i vilamajorins aprengueren a nedar. Actualment, la masia de can Prat és un restaurant situat a la plaça de l'Hostal del barri de Can Vila de Sant Pere de Vilamajor.

CAN LLOBERA

Veïnat del Pla de Vilamajor, Barri de l'Eixample, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga
Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Llobera és una masia situada al Pla de Vilamajor, i part de la seva finca s'urbanitzà al barri de l'Eixample, al sector conegut com a «can Llobera».

La casa es troba al marge del camí que baixa al sot dels Erms d'en Vidal, on hi ha el torrent que s'unirà al sot de can Derrocada amb el torrent de l'Arnau, formant el torrent de l'Abellar. Les seves aigües desembocaran a la riera de Vallserena.

Autor: Enric Planas

Sobre el camí, més elevat, hi ha el porxo i l'era de can Llobera que, actualment, és un equipament municipal destinat a les associacions locals.

La masia original no ha canviat però sí els annexos. Fins i tot hi ha hagut algun moviment de terra modificant l'accés principal a la masia.

CAN DERROCADA

Barri de l'Eixample, veïnat del Pla de Vilamajor, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo
Procedència: Arxiu Fotogràfic del CEC

La masia de can Derrocada, del segle XVII, és una de les més grans de la contrada i de les poques amb la coberta a quatre vents. Dins la seva extensa finca s'hi urbanitza-

Autor: Enric Planas

ren dos dels barris de Sant Pere de Vilamajor: l'Eixample del Pla i Can Derrocada.

EL PEDRÓ

Veïnat del Pla de Vilamajor, Barri de La Força de Vilamajor, Avinguda dels 4 Camins, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Desconegut

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor (CESPV)

El pedró és una creu de ferro posada sobre un pilar o una petita de taula de pedra on els sacerdots anaven a beneir el terme (per demanar la protecció celestial sobre les collites), els palmers i les palmes. La seva situació estratègica a dalt de la carena l'ha convertit en un mirador del poble de Sant Pere de Vilamajor.

2014

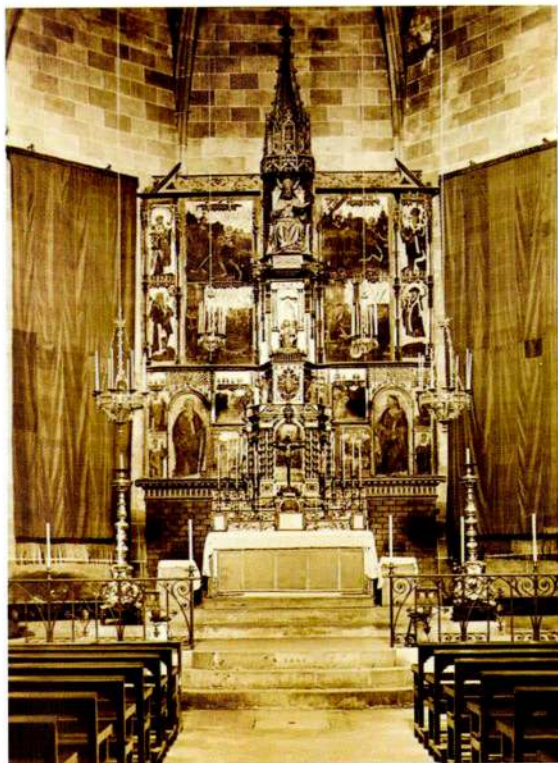

Autor: Enric Planas

ESGLÉSIA DE SANT PERE

Barri de La Força, veïnat del Pla de Vilamajor, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Desconeguts
Procedència: Arxiu del Patrimoni de la Diputació de Barcelona

Antigament a Vilamajor hi havia una petita església preromànica, ja dedicada a Sant Pere, de la qual encara es conserva la làpida d'un dels seus preveres. El segle X fou substituïda per una església romànica que estava situada dins el recinte sobirà del castell de Vilamajor. El 1448, un fort terratrèmol va malmetre l'església i el castell. Segons Pere Comas, es prohibí als vilamajorencs que utilitzessin les restes del castell si no era per a la construcció

Autor: Enric Planas

d'una nova gran església gòtica que s'edificaria al costat de l'antiga. L'actual església de Sant Pere fou construïda entre el 1581 i 1680 en un estil gòtic tardà amb elements renaixentistes. Segons Mn. Poch, fou equipada amb nombroses relíquies, retaules i materials preciosos, fent que el temple fos conegut com la «Catedral del Vallès», fins que el 1936 fou cremada i saquejada durant la Guerra Civil. La imatge actual és fruit de la restauració feta entre el 1986 i el 2002.

PONT VELL DE VILAMAJOR

Veïnat del Pla de Vilamajor, Barri de La Força de Vilamajor, Avinguda de Sant Nonet, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Lucien Roisin Besnard
Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

Amb la construcció del pont Vell, l'avinguda de Sant Nonet es convertí en un dels accessos principals al nucli històric i als camps de la Rectoria. Esdevingueren l'escenari

Autor: Enric Planas

on se celebraven els actes festius del poble. La Rectoria actuà com un centre sociocultural on es reunien es veïns, grans i petits, per conversar o jugar.

CARRETERA DE ST ANTONI A ST PERE

Veïnat del Pla de Vilamajor, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Lucien Roisin Besnard

Procedència: Arxiu personal de Lluís Grau i Quintana

La carretera de Sant Antoni a Sant Pere de Vilamajor, la BP-5109, es va construir entre els anys 1900 i 1901. Un dels elements més característics de la carretera són els plataners.

Fins a la seva construcció, els nuclis de Sant Antoni i Sant Pere només estaven units pels camins de les carenes (el de can Clavell i el de Sant Lleïr) i pel corriol de la riera de Vilamajor.

Amb la nova carretera, el nucli antic de Sant Pere de Vilamajor (La Força), va créixer amb un barri nou a l'altra ban-

Autor: Enric Planas

da de la riera: l'Eixample del Pla. Primer ho féu amb petites cases a l'actual avinguda de Sant Nonet (can Pere Pont, can Sorell del Pla —can Baró—, can Caseta, can Duran...). Els anys 30 del segle XX s'urbanitzà aquest sector amb els actuals carrers dels Lledoners, dels Comtes de Barcelona i el carrer Nou. Més endavant l'Eixample va créixer i ja es van urbanitzar el carrer Nou, l'avinguda de Sant Elies i els sectors de can Derrocada Nou, al sud, i de can Llobera, al nord.

CAN CLAVELL

Veïnat del Pla de Vilamajor, Masia de can Clavell, Sant Pere de Vilamajor

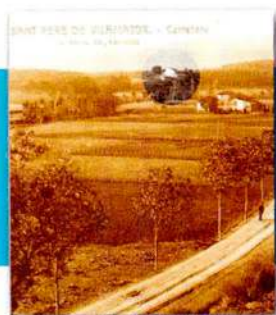
Autor: Joan Antoni Gallardo Garriga

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor (CEC)

Can Clavell està a dalt de la carena del Secà, entre el sot de can Son i la riera de Vilamajor. L'antic camí ral de Barcelona al castell de La Força, després de travessar la plana, s'enfilava per la carena custodiada per aquesta imponent masia. Ben a prop s'hi ha trobat també restes de ceràmica romana.

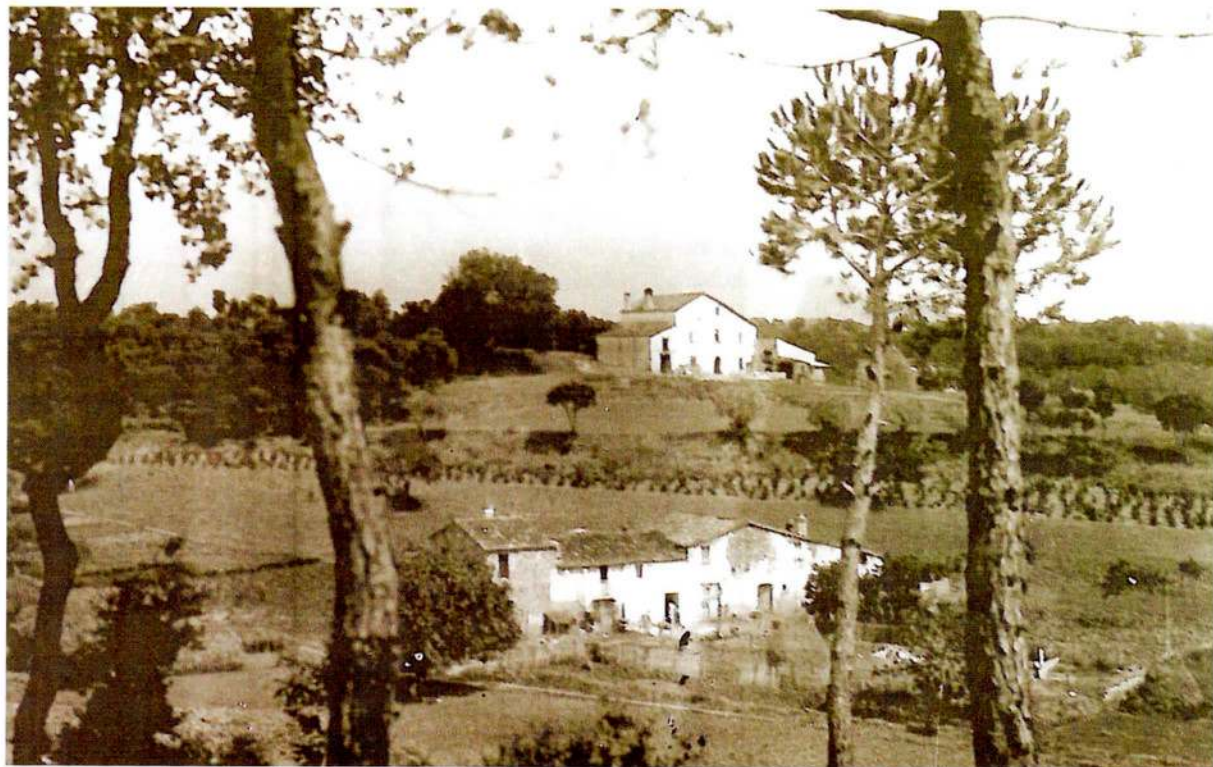

Autor: Enric Planas

CAN CLAVELL I CAN SON

Veïnat del Pla de Vilamajor, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Joan Antoni Gallardo Garriga

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor (DB)

Can Clavell era un dels masos més importants del Pla de Vilamajor. Segons Neus Puig, el 1753, Joan Clavell i Surell deixà en herència a la seva filla Maria un camp sota can Clavell perquè s'hi pogués fer una casa per viure-hi amb el seu marit, Pau Perera.

Construïren la casa (1757), que s'anomenà can Pau Perera. Amb el temps s'hi anaren construint, adossats, altres habitatges petits, creant un barri de cinc cases: can Pau Perera, cal Rei, cal Badell, can Janca i, la darrera, el 1888, can Lari (ja que el seu primer habitant es deia Hilari Albi).

Autor: Enric Planas

Quan esclatà la tercera guerra Carlina (1872-1876), les tropes entraven a les cases a buscar menjar i allò que creguessin oportú endur-se. Per evitar visites poc desitjades, can Pau Perera sempre tenia les portes i les finestres tancades, tant de dia com de nit, fet que va provocar que els veïns la bategessin amb el malnom de «can Son» (el nom s'oficialitzà el 1887). Can Son absorbí can Rei, cal Badell i can Janca, i construí al davant can Son nou, el quals conviuen encara amb can Lari.

CAN BRAU

Veïnat del Pla de Vilamajor, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez

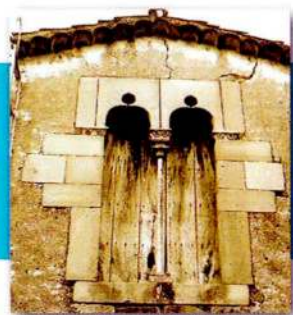
Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Brau és una excel·lent masia del Pla de Vilamajor que destaca tant per la seva torre com pel finestral gòtic de la façana principal. Es troba entre la carretera de Sant Antoni a Sant Pere i la riera de Vilamajor. Enganxada a la masia, actualment, també hi trobem la casa de can Llop.

2014

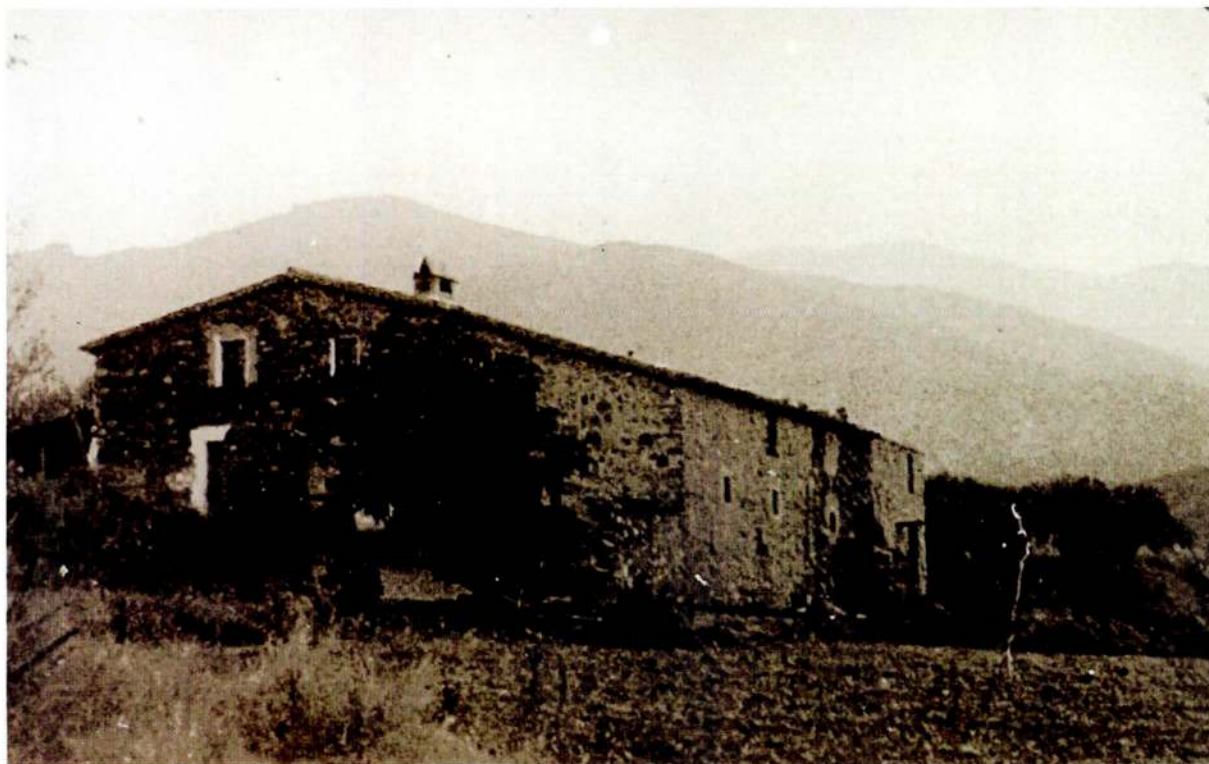

Autor: Enric Planas

CAN PAU DE BRUGUERES

Veïnat de la Freixaneda – Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Pau de Bruguers està situada al veïnat de les Bruguers, a la part sud-est del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor. Segons Mercè Aventín, antigament, a l'edat mitjana, quan Vilamajor tenia set viles, una d'elles era la Vila Bruccarias, que molt probablement es podria situar ben a prop.

Autor: Enric Planas

Les altres sis viles que formaven el Vilamajor medieval eren Villa Maiore (Sant Pere), Villa Goma (Sant Antoni), Villa Cannes (Les Canyes), Villa Riffa (Sant Jaume de Rifà), Villa Rasa (Vilarasa) i Villa Alcozi (Sant Julià d'Alfou). Molt properes hi trobem can Lipet, can Jeroni, can Bruguera i cal Gall.

CAN PERERA DE BRUGUERES

Veïnat de les Brugueres– Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez

Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Perera de Brugueres és una de les grans masies del veïnat de les Brugueres. La nissaga dels Perera es troba per tot Vilamajor. Trobem el nom «Perera» en d'altres masies del municipi, com can Perera de Canyes, can Perera del Pla, can Pau Perera (can Son)...

Autor: Enric Planas

Can Perera de Bruguera és una gran masia ramadera, de planta baixa i dos pisos, amb el carener perpendicular a la façana principal i amb una coberta a dues aigües. Té un magnífic portal d'arc de mig punt amb tretze dovelles. Molt a prop hi trobem can Bruguera i cal Gall.

CAN BACHS

Entre els veïnats de Brugueres i del Pla de Vilamajor, prop del Roure Gros i can Met, Sant Pere de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez
Procedència: Arxiu Històric de Sant Pere de Vilamajor

Can Bachs és una antiga masia a prop de la riera de Brugueres. Al costat hi trobem també les cases de can Met i can Met nou.

Davant els camps de la masia hi ha el conegut i centenari Roure Gros i la font del Roure, indret molt conegut tant

Autor: Enric Planas

pels veïns de Sant Antoni com de Sant Pere de Vilamajor. Fa uns anys la masia de can Bachs es va transformar en una casa de turisme rural amb el nom de «El Roure de can Bachs». Tot i que proper, el roure no és a la mateixa finca.

CAN GOL DE LA TORRE

Veïnat de la Freixaneda – Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Martínez
Procedència: Arxiu Fotogràfic del CEC

La masia de can Gol de la Torre és una magnífica masia que data dels segles XV o XVI i fou construïda com a ampliació d'una antiga torre de vigilància del camí ral que remunta encara més enrere, als segles X o XI. La façana de la masia no és simètrica degut al desplaçament del carener, que està sobre una de les parets de la

Autor: Enric Planas

torre. El carener és perpendicular a la masia principal i la coberta és a dues aigües. El portal és d'arc adovellat de mig punt. Les finestres són treballades; la de la planta noble presenta un arc conopial. A dalt de la torre veiem els forats per on es podia disparar als visitants no desitjats.

CAN PUNGOL

Veïnat de la Freixaneda – Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga
Procedència: Arxiu fotogràfic del CEC

Can Pungol és una masia d'estructura clàssica amb teulada a dues vessants. El portal és d'arc de mig punt amb onze dovelles de granit. En una finestra hi llegim «1685».

A prop de la masia, arran de camí, hi ha la bassa de can Pungol, que s'alimenta per una mina d'aigua.

Tenim el testimoni ancestral de la necessitat de l'aigua amb les restes d'antigues sínies, com la de can Pungol i

Autor: Enric Planas

també la de la propera masia de can Cucurella. Les sínies s'ocupaven de treure aigua cap a les basses gràcies a l'esforç del tir d'un animal que, fent voltes i més voltes, feia girar un braç lligat a una maquinària de pinyons dentats que, per la seva banda, feien giravoltar un cigonyal i, aquest, movia bieles, vergues, pistons i vàlvules fins a fer pujar l'aigua per emmagatzemar-la a la bassa del costat.

SANT JAUME DE RIFÀ

Can Cames, prop dels barris de Can Miret i de Les Pungoles – Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga
Procedència: Arxiu Fotogràfic del CEC

La capella està aferrada a can Cames. Fou construïda el 1098 en honor a Sant Cugat i allà, entre els segles XII i XIV, s'hi establí una comunitat de monges. La festa de

Autor: Enric Planas

Sant Cugat coincidia amb la de Sant Jaume, fet pel qual, amb el pas del temps, aquest sant va anar desplaçant l'antic titular.

CAN SAULEDA

Veïnat de la Freixaneda – Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Antoni Gallardo Garriga
Procedència: Arxiu Fotogràfic del CEC

Can Sauleda es troba a peu de la carretera BP-5107, de Llinars a la Garriga, en ple centre del poble de Sant Antoni de Vilamajor on el vial pren el nom d'«Avinguda de Catalunya». Fins fa pocs anys hi havia un restaurant. Can Sauleda ha donat nom al gran parc urbà de Sant Antoni, així com a un dels seus barris. La casa, emparentada amb can Clavell, fou una de les més importants de Vilamajor. Ens diu l'historiador Ferran Sarrià que el Dijous Sant del 1414, 1415 o 1416 (no se'n sap l'any exacte), més d'una seixantena d'homes armats

Autor: Enric Planas

de parròquies del Maresme i del Vallès assaltaren i incendiaren el castell de Mataró, que cremà durant vuit o deu dies i quedà reduït a cendres. L'endemà, talaren arbres i vinyes, i el tercer dia, encara feren destrosses a la plaça de la vila. De Vilamajor hi participaren en els fets Arnau Sauleda, Guillem Vallescar, Bernat Clavell, Joan Pou, Joan de Bruguera, Vidal de Sapujada i Marc Pujada.

LOCALITZACIÓ

A. SANTA SUSANNA
B. SANT ELIES DE VILAMAJOR
C. LES PLANES DEL CORTÉS
D. EL CORTÉS
E. CAN SORELL
F. CAN PLANELL
G. CAN NADAL
G. SANT JOAN DE CAVALLAR
H. CAN VACOTA I CAL NEN
I. CAN BASSA
J. CAN PRAT
K. CAN LLOBERA
L. CAN DERROCADA
M. EL PEDRÓ
N. ESGLÉSIA DE SANT PERE
N. PONT VELL DE VILAMAJOR
O. CARRETERA DE SANT ANTONI
A SANT PERE
P. CAN CLAVELL
Q. CAN SON
R. CAN BRAU
S CAN PAU DE BRUGUERES
T. CAN PERERA DE BRUGUERES
U. CAN BACHS
V. CAN GOL DE LA TORRE
W. CAN PUNGOL
X. SANT JAUME DE RIFÀ
Y. CAN SAULEDA

Terme municipal
Sant Antoni de Vilamajor

ADDENDA

CAN BARÓ - PARADA DE L'AUTOBÚS
A CAN SORELL DEL PLA

Autor: Enric Planas

Avinguda de Sant Nonet. Barri de l'Eixample de Sant Pere Vilamajor.
Veïnat del Pla de Vilamajor.

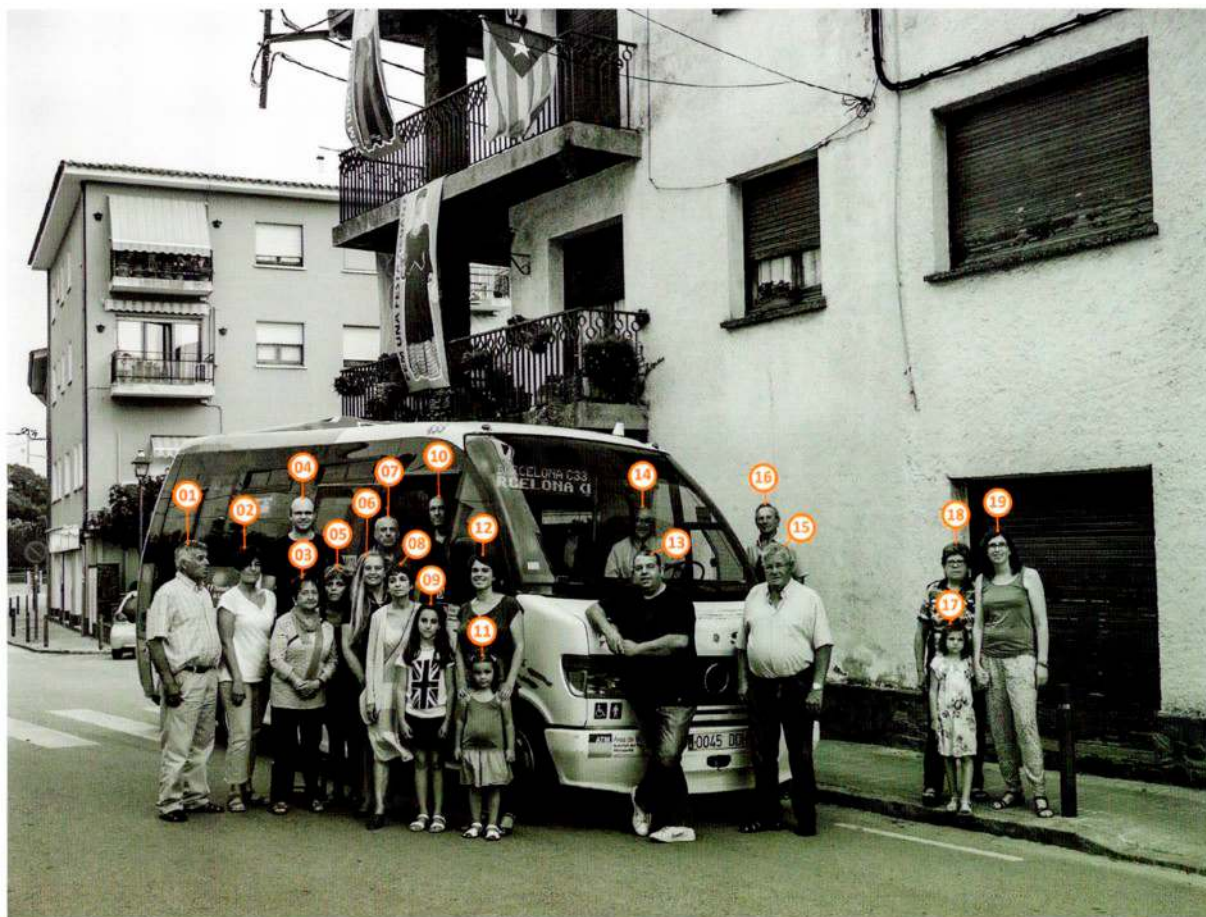

CARRER FRANÇA

Centre urbà de Sant Antoni de Vilamajor

Autor: Enric Planas

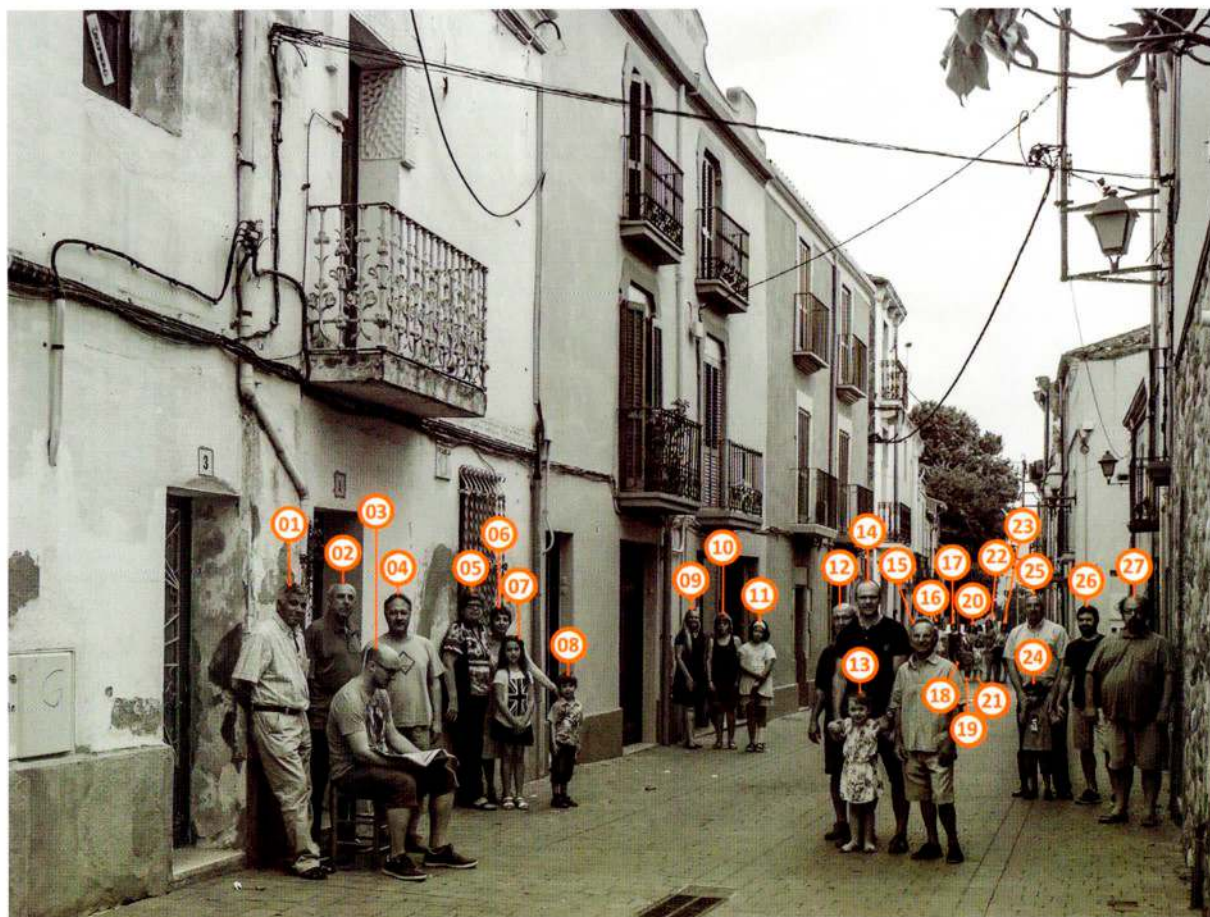

CAN BARÓ - PARADA DE L'AUTOBÚS A CAN SORELL DEL PLA

1. Mariano Llobera
2. Imma Nicolau
3. Mª Angels Vicente
4. Jaume Farrés
5. Toñi Sánchez
6. Maribel Costa

7. Francisco Barranco
8. Maria Rosa Flores
9. Isabel Raspall
10. Mariano Capilla
11. Leire León
12. Clara Barranco

13. Toni Nicolau
14. Domingo Teruel
15. Fidiu Nicolau
16. Medir Blanes
17. Arlet Farres
18. Pilar Cosp
19. Gemma Grau

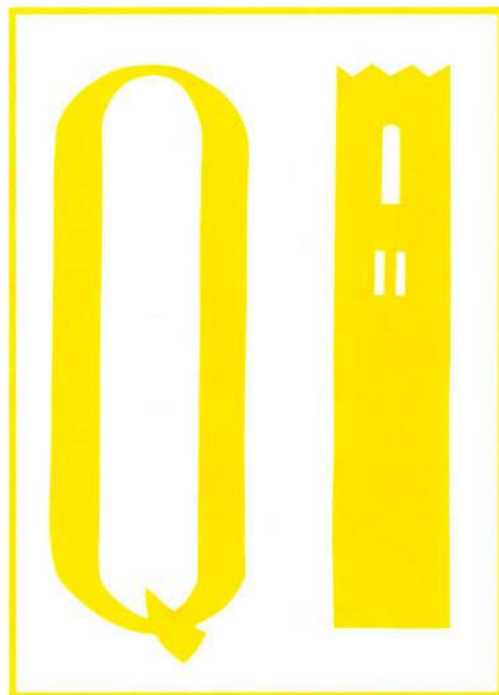
CARRER FRANÇA

1. Mariano Llobera
2. Francisco Barranco
3. Eduard Galí
4. Ramon Escarrà
5. Pilar Cosp
6. Maria Rosa Flores
7. Isabel Raspall

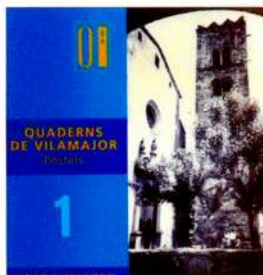
8. Martí Gili
9. Maribel Costa
10. Toñi Sánchez
11. Anna Galera
12. Mariano Capilla
13. Berta Farrés
14. Jaume Farrés

15. Medir Blanes
16. Imma Nicolau
17. Clara Barranco
18. Lola Galera
19. Leire León
20. Marta Nicolau i
Laia Font (a braços)

21. Arlet Farrés
22. Gemma Grau
23. Carmen Llobera
24. Roc Font
25. Lluís Grau
26. Cin Font
27. Toni Galera

QUADERNS DE VILAMAJOR

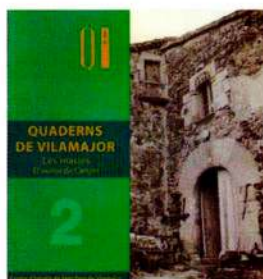

1. POSTALS

Un entranyable recull de diverses postals antigues de Sant Pere de Vilamajor, comentades i comparades amb imatges actuals. Hi trobaràs una eina útil i agradable per veure els canvis que ha sofert el poble durant el segle XX.

Autor: Josep Maria Garcia Burdoy, Higiní Herrero Baró, Mercè Jordà Olives, Susanna Martori Rodellas i Ferran Sarrià Saracho.

CESPV, 1a edició: juny 2001

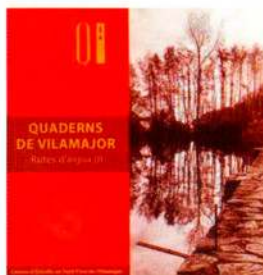

2. MASIES (I). EL VEÏNAT DE CANYES

Després d'unes pinzellades generals sobre les característiques dels masos agrícoles de la plana i dels ramaders de la muntanya, t'endinsarà una per una per les masies del veïnat de Canyes. Recomanat per introduir-se al coneixement del patrimoni arquitectònic rural del municipi.

Autor: Ferran Sarrià i Saracho.

CESPV, 1a edició: novembre 2002

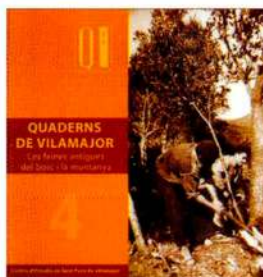

3. RUTES D'AIGUA (I)

Entendre d'on venen les aigües subterrànies que brollen de les fonts de Vilamajor i descobrir-ne algunes tot passejant pel terme municipal. Fonts abundoses i seques, estimades i oblidades... Els tresors més refrescants de la muntanya.

Autor: Higiní Herrero i Baró.

CESPV, 1a edició: novembre 2003

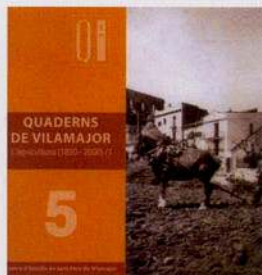

4. LES FEINES ANTIGUES DEL BOSC I LA MUNTANYA

Després del "boom" turístic que ha patit el Montseny, calia recuperar de l'oblit una forma de viure, de treballar i d'entendre el bosc i la muntanya que ja molts creien perduda. Reviuràs quan els bosquerols encara poblaven la muntanya.

Autor: Josep Maria Garcia i Burdoy.

CESPV, 1a edició: novembre 2004

5. AGRICULTURA (I). (1850-2000)

Sant Pere de Vilamajor ha estat un poble principalment agrícola. En aquesta primera part de l'obra, a part de recordar un ric vocabulari en perill d'extinció, podrem veure com s'estructurava una de les activitats econòmiques cabdals a la vida de Sant Pere de Vilamajor.

Autor: Josep Maria Garcia i Burdoy.

CESPV, 1a edició: desembre 2006

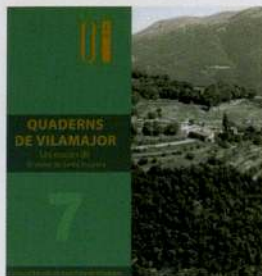

6. AGRICULTURA (II). (1850-2000)

La segona part de la monografia dedicada al món agrícola de Sant Pere de Vilamajor, quan l'Agricultura era la primera activitat econòmica del municipi.

Autor: Josep Maria Garcia i Burdoy.

CESPV, 1a edició: octubre 2007

7. MASIES (II). Veïnat de Santa Susanna

La segona part de la sèrie de masies es dedica al veïnat més muntanyós i septentrional de Vilamajor: el veïnat de Santa Susanna. Coneixerem el veïnat i les nombroses masies que l'integren.

Autor: Ferran Sarrià Saracho.

CESPV, 1a edició: desembre 2008

8. ELS LLOBERA EN LA HISTÒRIA DE VILAMAJOR

L'humil família Llobera va anar augmenant el seu poder fins a esdevenir unes de les protagonistes de la història de Vilamajor. Coneixerem la història local des d'un punt de vista singular.

Autors: Ramon Llobera i Ma Montserrat Serra

CESPV, 1a edició: octubre 2015

Centre d'Estudis
de Sant Pere de Vilamajor

Patronat de Cultura i Esbarjo
de Sant Antoni de Vilamajor

Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor

Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor

Diputació de Barcelona